

Bratislavský KURIÉR®

denné aktuality na www.bakurier.sk

Nevyžiadané “eko” riešenie?

Horský park, unikátna časť Bratislavy, obľúbená lokalita Bratislavčanov aj cudzincov rôznych vekových kategórií. Bežci, školáci, škôlkari, krdle detí s mamičkami, seniori na prechádzke a miesto stretnutí s priateľmi pri kávičke. Oáza pokoja takmer v centre hlavného mesta vytvorená jedinečnou prírodou s pôvodnými druhmi biotopov. Počas komunizmu “zem nikoho”.

Dnes dôležitejšie miesto ako kedykoľvek predtým. Útočisko pre tých, čo v uponáhľanom meste potrebujú spomaliť, či pre tých, ktorí počas pandémie potrebujú nabráť nové sily a nadýchať sa čerstvého vzduchu.

V posledných mesiacoch sa ale okolo tejto lokality rozprúdila veľká diskusia. Problém s parkovaním v blízkosti horárne a vznik Korza Horský park podnietil niektorých Bratislavčanov k viacerým sťažnostiam na verejných fórach ako aj k spísaniu petície. Pozreli sme sa teda, ako táto situácia vznikla a aké sú jej aktuálne riešenia.

Zelená iniciatíva, ktorá chce vychovávať ľudí
Les spadá do štvrtého stupňa ochrany. V roku 2019 dokončili záchranári zonáciu parku tak, aby zosúladiť potreby človeka aj prírody.

(pokračovanie na str. 6)

viac sa dočítate na str. 10 foto TASR

Zdeno Cíger: „Súčasným deťom chýba všestrannosť.“

Pred deviatimi rokmi založil Hokejovú akadémiu Zdena Cígera21, ktorej kvality dokazujú jej absolventi, mladí hráči, ktorí sa dokázali presadiť aj v zahraničí. Od augusta ale Zdeno Cíger trénuje súbežne i dorasteneckú kategóriu za bratislavský Slovan. A tak sme zisťovali, ako stíha skĺbiť tieto dve trénerské stoličky.

Čo bolo prvotnou myšlienkou pri založení vlastnej hokejovej akadémie v roku 2011?
Zámier založenia akadémie vznikol pred deviatimi rokmi. Vtedy sme sa sústredili

výlučne na deti z rodín, kde rodičia nemajú finančné zázemie na to, aby deti mohli hrať hokej, športovať. Hneď vtedy sa nám prihlásila skupina 20 až 25 detí a tie počty detí sa v akadémii hýbu aj teraz, do tých tridsať. Každý z nich je pritom z inej kategórie. Či už sú to žiaci, kadeti alebo dorastenci. Tí, ktorí hrali s nami od začiatku, sú už dokonca v juniorskom veku. Postupne smerujú do niektorej mužskej kategórie. Istým spôsobom sme to vtedy na začiatku brali aj ako prevenciu proti kriminalite.

(pokračovanie na str. 19)

Ak u nás niečo funguje, tak sú to práve samosprávy

Vybudovanie nového zariadenia sociálnych služieb, revitalizácia vnútroblokov pri bytových domoch a rozširovanie parkovacích kapacít bez úbytku zelene sú jedny z kľúčových projektov, na ktoré sa momentálne sústreďujú starostka Ľubovej Vsi, Dana Čahojová. Okrem iného nám prezradila aj to, aká je dva roky od volieb spolupráca s magistrátom.

Sme dva roky po voľbách, ako ste na tom s rozbehnutými projektami?

Práve ste mi pripomenuli, aké krátke je jedno voleb-

né obdobie. Väčšina stratégií a následne aj projektov z nich vyplývajúcich presahuje niekedy aj viac volebných období. Poviem príklad. Jeden chodník na pomerne frekventovanej ulici dodnes nie je chodníkom, pričom sa tento projekt pripravuje už niekoľko rokov. Od prvej požiadavky občanov, cez administratívnu fázu, výkup pozemkov až po realizáciu, ktorá ešte nie je možná, nakoľko musíme čakať na stavebné povolenie. Proces trvá rok aj dva. Takýchto prepotrebných chodníkov je samozrejme viac.

(pokračovanie na str. 5)

Ďalšie unáhlené vyhlásenie?

Akosi sa stáva v poslednej dobe pravidlom, najmä čo sa týka komunikácie vládných predstaviteľov, že čo sa jeden deň vyhlási, druhý deň sa koriguje. Ako sa vraví “žiadna kaša sa neje taká horúca, ako sa navari.”

Tak by sa dala nazvať nedávna vlna emócií, ktorá sa spustila po medializovaní dokumentu **Moderné a úspešné Slovensko**, v rámci ktorého Ministerstvo Financíí Slovenskej republiky navrhlo zrušenie mestských častí. Ich centralizáciu. Zdá sa však, že už dnes je vo veci situácia odlišná a meniť sa bude priebežne...

Najskôr vláda oznámila, že mestské časti považuje za zbytočné a v rámci reformy miestnej a územnej samosprávy mala v pláne ich **zrušenie v rámci Bratislavy** a Košíc už do najbližších komunálnych volieb v roku 2022. Minister financií, **Eduard Heger** razantne avizoval, že budeme voliť po novom, čo potvrdzoval predkladateľný dokument z rezortu pod jeho vedením s názvom **Moderné a úspešné Slovensko**. Dokument zdôrazňoval súčasnú rozdrobenosť a z toho vyplývajúcu neefektívnu správu a financovanie samosprávy. Kľúčový problém ale, zdá sa, nastal v tom, že víziu centralizácie mestských častí, ako aj prvotný reformný plán v tomto smere, **nik z autorov nekonzultoval** z tými najpovolanejšími – so starostami, s primátormi, atď...

Primátori, starostovia, Únia miest Slovenska, ako aj Združenie miest a obcí Slovenska, sa preto s týmito myšlienkami stotožniť odmietli. Ich postoj dokonca skôr pôsobil ako tlak na ministra, ktorému chceli osobne priblížiť skutočne nevyhnutné reformné kroky, ktoré by boli pre samosprávu, ako aj pre občanov, prínosom. A za tie centralizáciu miest nepovažujú.

(pokračovanie na str. 3)

So stojiskami na triedený odpad sa pomaly rozlúčte

Ak máte zaužívané nosiť svoj triedený odpad z domácnosti na uličné zberné miesto, ktoré sa nachádza najbližšie k vášmu obydliu, tak si čochvíľa budete musieť zvykať na nový princíp triedenia odpadu. Možno už počas nad-

chádzajúcich mesiacov totiž to svoje obľúbené stojisko so žltými a modrými kontajnermi v susednej uličke nenájdete.

Čoraz častejšie sa na nás obraciate s čitateľskými podnetmi, ktoré sa týkajú „zmiznutých“ stojísk na triedený odpad z domác-

ností, ktoré ste roky využívali, no najnovšie ste ich už na pôvodnom mieste nenašli. Čerstvým príkladom sú odstránené kontajnery na triedený odpad na Lovinského ulici neďaleko Patrónky. A tak sme sa za vás obrátili na Magistrát hlavného mesta Bratislava, spoločnosť OLO (Odvoz

a likvidácia odpadu, a.s.), i mestské časti, ktoré už stojiská na triedený odpad z ulíc odstránili.

Plastové vrecia namiesto kontajnerov
Ešte pred pár rokmi si obyvatelia hlavného mesta žijúci v rodinných domoch mohli priplatiť za vlastné

nádoby na triedený odpad, ktoré im OLO podľa pravidelného harmonogramu vysypávalo. Z tohto modelu recyklácie sa ale postupne upustilo a momentálne sa pilotne skúša nový systém, ktorý by mal v dohľadnej dobe nahradiť exteriérové plochy s kontajnermi na triedený od-

pad. Na úvod treba dodať, že táto iniciatíva sa bude týkať iba obyvateľov rodinných domov. A o čo presne ide? Zjednodušene povedané – namiesto vonkajších pouličných stojísk budeme odpad z domácností vynášať pred svoj dom, odkiaľ ho smetiari odstránia.

(pokračovanie na str. 9)

Udialo sa v meste

Ružinov ide regulovať oblasť Zlaté piesky

Bratislavský Ružinov začal s prerokovávaním návrhu zadania pre územný plán zóny (ÚPZ) Zlaté piesky, záhradkárská osada. Pripomienkovať ho môžu dotknuté orgány štátnej správy a samosprávy, ale tiež obyvatelia. Urobiť tak môžu do 30. novembra.

V záhradkárskej osade bez prístupových ciest, sa stavajú obrovské domy. Ide o územie s rozlohou 26,2 hektára, ktoré je funkčne určené pre záhrady a chatové oblasti, kde však pribúdajú čierne stavby, často využívané na trvalé bývanie.

V Petržalke vzrástol počet obyvateľov

Vbratislavskej Petržalke vzrástol po 26 rokoch počet obyvateľov s trvalým pobytom. Dôvodom bolo minuloročné spustenie miestnej parkovacej politiky. Po prvý raz od roku 1993 tak má samospráva na konci roka viac obyvateľov ako na začiatku.

V pilotnom parkovacom systéme, ktorý spustili 1. novembra 2019, je momentálne zaregistrovaných 35 496 rezidentov a 38 980 áut. Výrazne najviac rezidentov má trvalý pobyt na Budatínskej ulici (1483), Znievska (1061) a Ševčenkova (1038).

Samica gibona do Nórska

Samica gibona zlatolíceho Lily zo Zoologickej záhrady (ZOO) v Bratislave dostala po šiestich rokoch nový domov. Stal sa ním nórsky Kristiansand Dyrepark, v ktorom má Lily vytvoriť chovný pár so samcom zo ZOO Edinburgh. Do nového domova ju previezli ešte 27. októbra.

Páry gibona sú si verné po celý život, ktorý môže byť dlhý až 50 rokov. V ZOO Bratislava je takýmto párom 19-ročný samec Oliver a 14-ročná samica Banny, ktorí doteraz splodili troch potomkov. Najstarším je práve Lily, ktorá sa narodila koncom júla 2014.

Samica zubra do Bulharska

Samica zubra európskeho z bratislavskej zoologickej záhrady sa pridala k voľne žijúcim zubrom v rezervácii v bulharskom pohorí Rodopy. Transport jednoročnej samice menom Prémia z Bratislavy realizovali 13. októbra a trval dva dni.

Na Slovensku, v Národnom parku Poloniny, žijú zubry vo voľnej prírode od reintrodukcie v roku 2004. Išlo o medzinárodný projekt, ktorý sa pripravoval niekoľko desaťročí. Jedince sem boli privezené z viacerých zoologických záhrad.

Schválili Mestský parkovací systém

VBratislave obnoví svoju činnosť firma Mestský parkovací systém, ktorá je od novembra 2014 v likvidácii. Rozhodli o tom bratislavskí mestskí poslanci, ktorí zároveň schválili vymenovanie Petra Bánovca za dočasného konateľa spoločnosti. Odobrili taktiež vymenovanie nových členov dozornej rady, a to Igora Polakoviča, Jána Hrčku, Martina Chrena, Luboša Krajčíra a Petra Hercega. Od 1. februára 2021 Mestský parkovací systém obnoví odťahovanie áut.

BSK spustil mapový portál

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) spustil mapový portál mapy.bratislavskykraj.sk. Verejnosť tam môže nájsť územný plán, stredné školy, kultúrne zariadenia, ale aj cyklotrasy či mapy lesov. Návštevníci môžu nahliadnuť i do priestorovej štruktúry lesov na území BSK či vyhľadať aj lekárne, výdajne zdravotníckych pomôcok, zariadenia ambulantnej pohotovosti a agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti na území Bratislavského kraja.

Hľadajú zhotoviteľa petržalskej električky

Hlavné mesto vyhlásilo verejnú súťaž na vybudovanie Nosného systému MHD – električkovej trate v úseku Bosákova – Janíkov dvor, ktorá nadväzuje na prvú etapu električkovej trate Šafárikovo námestie – Bosákova. Ukončenie verejného obstarávania je naplánované do septembra 2021 v predpokladanej hodnote zákazky 90 mil. eur bez DPH. Projekt je nastavený tak, že v danom úseku by mala električka premávať najskôr v decembri 2023. Väčšina finančných prostriedkov na realizáciu bude mestu poskytnutá z fondov EÚ.

Memorandum o zachovaní Vydrice

Mestu Bratislava sa podarilo podpísať dôležité memorandum s investorom v území Vydrice, ktorému mestské zastupiteľstvo schválilo predaj menšieho pozemku za mimoriadne výhodné podmienky a cenu pre mesto. V memorande obe strany vyzdvihujú snahu o čo najcitlivejšie a kvalitatívnejšie disponovanie historicky cenným priestorom Vydrice v porovnaní s obdobnými projektami. Významná lokalita projektu nadväzuje na užšie centrum mesta. K obsahu memoranda sa vyjadrovali odborné útvary magistrátu, aj organizácie mesta (MUOP, MIB, BKIS).

Hľadá sa nájomca galérie na Ventúrskej

Bratislavské Staré Mesto opätovne vyhlási verejnú obchodnú súťaž na prenájom priestorov Staromestskej galérie v Zichyho paláci na Ventúrskej ulici. Rozhodli o tom staromestskí miestni poslanci. Najefektívnejším riešením je totiž podľa mestskej časti externý prevádzkovateľ, ako garant vysokej kvality výstavného programu i sprievodných kultúrnych akcií. Súťažné návrhy bude možné podávať do 7. decembra do 12.00 h. Obchodná verejná súťaž by mala byť vyhodnotená do 17. decembra 2020.

Pripravenosť na zmeny klímy

Fenoménmi, dôsledkami a rizikami sprevádzajúcimi zmenu klímy sa v kontexte reálií hlavného mesta SR zaoberá nová publikácia. Atlas hodnotenia zraniteľnosti a rizík nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na území hlavného mesta SR Bratislavy posudzuje aj pripravenosť metropoly čeliť dosahom klimatickej krízy. Klimatický atlas je aktivitou, ktorá nadväzuje na participáciu Bratislavy v európskom projekte Klimaticky prispôsobivé mestá a infraštruktúry, ktorého cieľom bolo vytvoriť metodiku pre zhodnotenie zraniteľnosti mesta.

Otvoria výstavu Jan Saudek 85

Výstavu pod názvom Jan Saudek 85 chystajú v bratislavskej Starej radnici. Predstaví výber toho najlepšieho z celoživotnej tvorby svetoznámeho českého fotografa a má priniesť aj pár noviniek. Jan Saudek oslávil tento rok v máji 85. narodeniny. Pri tejto príležitosti mal mať v apríli a máji výstavu v Bratislave, pre celosvetovú pandémiu však organizátori museli termín posunúť na koniec roka. Výstavu sprístupnia v suterénnych priestoroch v Starej radnici ako samostatnú súčasť stálej expozície mestského múzea. Potrvá od 10. novembra do 20. decembra.

Pribudli dotykové informačné panely

Organizácia Marianum – Pohrebništvo mesta Bratislavy spustila pilotný projekt elektronizácie a informatizácie poskytovaných služieb. Na dvoch najväčších cintorínoch Vrakúňa a Slávičie údolie pribudli informačné dotykové panely na vyhľadávanie hrobového či urnového miesta či informácií o zaplatení nájomného. Návštevníci oboch spomínaných cintorínov si môžu vyhľadať hrobové alebo urnové miesto pochovaných na ktoromkoľvek cintoríne v správe organizácie Marianum podľa mena a priezviska zosnulého.

Máte zaujímavú tému? Staňte sa našimi ďalšími očami v teréne. Vaše námety posielajte na: redakcia@bakurier.sk

Mesačník **Bratislavský kuriér** vydáva Staromešťan, s.r.o. (Sedlárska č. 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36842834)

Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, Redakcia: Jana Pohanková, Veronika Trojanová. E-mail: redakcia@bakurier.sk.

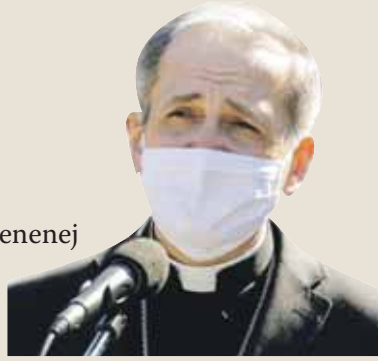
Inzercia: inzercia@bakurier.sk. Grafika: Rastislav Biznár, r.biznar@gmail.com. Tlač zabezpečuje CROMWELL a.s. Registrované MK SR: EV3820/09, ISSN 1338 - 1830.

Distribúcia: vlastné stojany a na frekventovaných miestach Bratislava - 74 lokalít. Vychádza v náklade 80 000 kusov. Najbližšie číslo vychádza 9. 12. 2020

Zamyslenie...

Duchovná imunita je rovnako potrebná

Keď začíname nový deň alebo aj v zmenenej situácii počas dňa, rozmýšľame nad otázkou. Čo si mám obliecť? Iste, odpoveď na túto otázku môže byť pre niekoho ľahšia a pre iného ťažšia, ale zvyčajne sa rozhodujeme podľa toho, kam ideme a čo budeme robiť. Keď však vieme, že stretneme iných ľudí, že ideme do spoločnosti, nevyhnutným prvkom nášho „šatníka“ sa v súčasnosti stalo rúško.

Je to skoro neuveriteľné. To, čo sme pred niekoľkými mesiacmi považovali za ochranný prostriedok pre lekárov a zdravotníckych pracovníkov, stalo sa súčasťou nášho každodenného života, našim denným užitočným odevom. Rúško naše každodenné, v najrozličnejších farbách a prevedeniach! Bol to celý proces.

Dá sa povedať, že dnes si už berieme rúško a znášame ho na svojej tvári, lebo aj my, neodborníci, sme dospeli k názoru, že nám pomáha chrániť seba samých a aj iných pred neviditeľným nebezpečenstvom nákazy.

Nosenie rúška skrýva v sebe viacero zaujímavých rozmerov. Jeden je skrytý v samotnom rozhodnutí založiť si ho. Myslím, že mnohí to dnes robia celkom slobodne a dobrovoľne. Nepopierajú, že nosenie rúška komplikuje život, ale nosia ho dobrovoľne. Dá sa povedať, že uskutočňujú to, v čom spočíva pravá sloboda. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že slobodné je rozhodnutie, keď si zvolím to, čo je výhodné pre mňa samého, čo je príjemné, čo neprináša námahu a utrpenie.

Skutočne slobodné rozhodnutie je voľba toho, čo je pravdivé, dobré a správne, aj keď je to spojené s ťažkosťami, keď nezohľadňujem iba vlastný záujem, ale vnímavo zvažujem potrebu ľudí, ktorí sú okolo mňa, ba keď sa dokonca odvažujem hľadať to, čo je pravdivé, dobré a správne, aj keby mienka väčšiny to za také nepokladala.

Iným celkom zaujímavým rozmerom nosenia rúška môže byť naša schopnosť porozumieť jeho funkcii aj vo vzťahovej oblasti, ale možno priamo v oblasti našich myšlienok, citov, nášho duchovného života. Rúško ako také, nás má chrániť pred nákazou, ktorá prichádza zvonka a ktorej by sme sa mohli „nadýchať“. Zároveň nás má chrániť, aby sme sa nestali šíriteľmi nákazy, aby sme ju „nevydýchli“ na ostatných.

Zdá sa, že z každodenného nosenia rúška si môžeme urobiť aj určitý rituál, ktorý bude v sebe skrývať duchovné posolstvo. Lebo každý deň by bolo pre nás nesmierne užitočné, aby sme si obliekli aj rúško v duchovnej oblasti, aby sme sa podľa možnosti čo najviac uvedomele chránili pred škodlivými vplyvmi predovšetkým slovných a obrazových podnetov, ktoré prichádzajú zvonka, na nás pôsobia a ktoré nás oberajú o pokoj, ktoré odpútavajú našu pozornosť od toho, čo je v živote podstatné, aby sme teda „nevdychovali“ aj do nášho duchovného sveta to, čo nám škodí. Každodenné oblečenie si rúška môže byť rituálom aj v tom zmysle, že nám pripomenie, že nechceme na iných „vydychovať“ to, čo im uškodí, čo ich zraní, čo ich podnieti k nesprávnemu konaniu.

Rúška nám pomáhajú, chránime seba samých a iných, ale teraz už pomerne často počujeme, že aj keď vírusy sprevádzajú život ľudí na zemi počas celých dejín, veľmi dôležitou zostáva miera imunity organizmu každého jednotlivca. Keď sme uvažovali nad nosením rúška ako nad možným rituálom aj v duchovnej oblasti, tak sa môžeme opýtať, čo by predstavovalo „imunitu“ nášho duchovného sveta pred negatívnymi vplyvmi zvonka od iných a pred negatívnymi vplyvmi, ktoré môžeme my vyslať smerom k iným. Javí sa, že nevyhnutným nástrojom na získanie a udržanie si vnútornej duchovnej „imunity“ je odpúšťanie a prosba o opustenie, čo robí každého z nás skutočne ľudskejšim.

Máme nádej, že príde deň, keď nám odborníci povedia, že už nie je nevyhnutné, aby sme si obliekli to materiálne rúško a aby sme sa usilovali posilňovať imunitu nášho organizmu. Zároveň však nám dobrí ľudia vždy a znova potvrdia, že sa oplatí zakladať si každý deň „rúško“ v duchovnej oblasti a znova a znova hľadať duchovnú „imunitu“, ktorá pramení z duchovnej sily odpúšťať a prosiť o odpustenie.

J. E. Mons. ICDr. Stanislav Zvolenský, PhD.
bratislavský arcibiskup metropolita

Ďalšie unáhlené vyhlásenie?

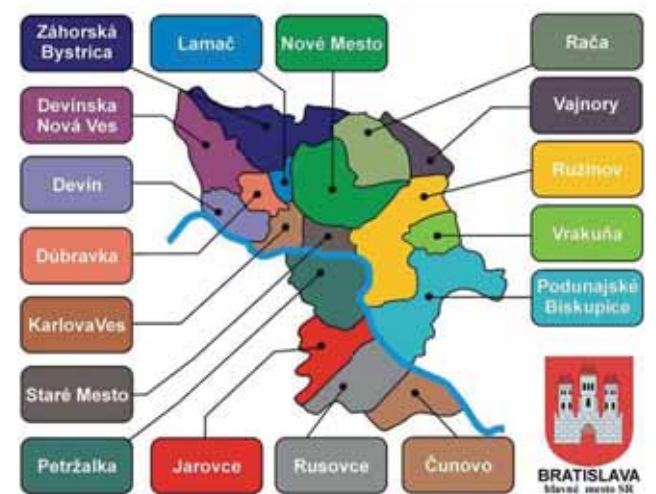
(Dokončenie zo str. 1)

„Únia miest Slovenska (ÚMS) návrh na rušenie mestských častí v Bratislave a Košiciach, ako aj návrh nového rozdelenia kompetencií podľa kategórie obcí, považuje za nedomyselný a nevhodný. Tak, ako malé obce nie sú problémom, pretože sú nevyhnutnou súčasťou identity Slovenska, tak rovnako nie je ani problém v počte mestských častí našich najväčších miest. ÚMS je presvedčená o tom, že problémom je najmä efektivita a dostupnosť poskytovaných služieb obyvateľom,“ poskytla nám stanovisko hovorkyňa ÚMS, Daniela Piršelová.

Reforma áno, ale nie formou centralizácie

Obdobný postoj zaujal aj ZMOS: „Čo sa týka rušenia mestských častí Bratislavy a Košíc, nemyslíme si, že toto je riešenie, ani správna úvaha. Tieto mestské časti nepotrebujú rušenie, ale vylepšenie. Najskôr auditom na úrovni magistrátov a mestských častí Bratislavy a Košíc, následne porovnaním výsledkov a následne vytvorením nového funkčného mechanizmu ich činnosti. Vo vzťahu k Bratislave by pritom bolo vhodné uvažovať nad povýšením hlavného mesta na vyšší územný celok, nakoľko v rámci EÚ nenájdeme iné hlavné mesto okrem nášho, ktoré by zároveň nebolo aj samosprávnym krajom,“ reagoval hovorca Michal Kaliňák, pričom vedenie ZMOSu by si zároveň podľa jeho slov v rámci reformy predstavovalo aj zmenu zákonov o vlastnom financovaní, keďže tak Bratislava, ako aj Košice, majú v porovnaní s ostatnými Slovenskými mestami špecifické postavenie.

„Reformu samosprávy ako takú neodmietame. Čo odmietame, je rušenie mestských častí v Bratislave. Mestské časti predstavujú jedinečné identity Bratislavy tak, ako ju poznáme a sú jej neoddeliteľnými súčasťami. Priestor na diskusiu a prípadné zmeny vidíme skôr v kompetenciách jednotlivých úrovní bratislavskej samosprávy tak, aby dôslednejšie rešpektovali ich zmysel. Napriek tomu, že municipalizáciu a pro-

ces zefektívňovania fungovania samosprávy považujeme za dôležitý, je pre nás nepochopiteľné, že materiál nepočíta so zlučovaním stoviek malých obcí, no navrhuje zrušiť napr. Petržalku či Ružinov, ktoré samy o sebe sú skutočným počtom obyvateľov treťou a štvrtou najväčšou obcou na Slovensku,“ doplnili k téme svoje jednohlasné stanovisko všetci starostovia mestských častí Bratislavy, na čele s primátorom Vallom. Podľa ich osobných skúseností dokonca mestské časti hlavného mesta, naopak, fungujú efektívne a ako jedny z mála obcí dokážu plynúť a bez problémov vykonávať aj vysoko odborné funkcie preneseného výkonu štátnej správy, napríklad fundovanými stavebnými úradmi. Zánik mestských častí by preto vnímali ako vzdialenie správy veci verejných od občanov.

Minister svoj postoj zmenil

Po výzvach na otvorenie diskusie a nesúhlasných reakciách kľúčových predstaviteľov z oblasti samosprávy k prvotnému predstaviťeli napokon stretol samotný minister Heger. Po spoločnom rokovaní už na radikálne rušenie mestských častí Bratislavy a Košíc nepomýšľa. „Potrebujeme reflektovať na nové potreby obyvateľov. Naším cieľom bolo vyvolať diskusiu na tému reformy samospráv, ísť v nej hlbšie a priniesť k stolu kvalitné dáta. V prvom rade si musíme uvedomiť, že Bratislava je hlavné mesto. A otázka je stále veľmi relevantná – ako sa pozrieť práve na špecifikum tohto jediného mesta na Slovensku a akým spôsobom práve z tohto posolania vyplýva-

jú povinnosti a zároveň aj potreba nejakého financovania. Ďalšia otázka, ktorú sme tým chceli priniesť, je rozmer nejakej nákladovej efektívnosti,“ zmenil rétoriku minister, ktorý už dnes rozpráva nie o radikálnych krokoch, ale o začínajúcej diskusii, ktorá potrvá: „Tá diskusia sa začala a určite sme sa zhodli v tom, že v nej chceme pokračovať, pretože ak máme priniesť nejaký reálny výsledok, ktorý občania v konečnom dôsledku pocítia, tak musíme tento koncept dopracovať. Ak chceme reformu samosprávy, tak to musí byť jednoznačne za účasti samospráv,“ dodal.

Kto pozná kľúč k najefektívnejšej reforme?

Zatiaľ, čo prvotná myšlienka vzišla od stola, z dielne ministerstva financií, na aktuálnom vytváraní reformných opatrení sa budú spolu s ministerstvom podieľať tiež Únia miest Slovenska a Združenie miest a obcí Slovenska, ako aj primátori Košíc a Bratislavy. Napríklad ÚMS vidí riešenie aj v novom rozdelení kompetencií a v úprave financovania. Magistrát by mal prevziať na seba väčšiu zodpovednosť v oblasti preneseného výkonu pôsobnosti štátnej správy, ako aj v strategicky dôležitých a rozvojových kompetenciách. ZMOS má zase v pláne v priebehu najbližších týždňov predstaviť konkrétne nástroje na podporu medziobecnej spolupráce. V priebehu jesene bude predstavovať audit kľúčových originálnych kompetencií podľa jednotlivých oblastí, a tiež aj výsledky komparácie samosprávy na Slovensku a v štátoch V4.

(Veronika Trojanová)

celý článok nájdete
na bakurier.sk

Rudolf Geri: „Minimálne do konca roku 2022 Teatro Wüstenrot zostáva v Istropolise.“

Väčšina umelcov a súkromných umeleckých telies v súčasnej dobe rieši najmä problémy spôsobené striktnými vládnymi nariadeniami v boji s vírusom Covid19. No aby toho nebolo málo, umelecký riaditeľ Bratislavského hudobného divadla Teatro Wüstenrot **Mgr. art. Rudolf Geri** má o starosť navyše. Dlhodobu ho totiž trápi osud unikátnej budovy bratislavského Istropolisu, teda Domu odborov, v ktorej jeho divadlo sídli a o ktorej sa už niekoľko mesiacov rozpráva, že bude nasledovať dnes už neexistujúcu budovu PKO...

Aký je váš vzťah k budove Domu odborov - Istropolisu?

Túto budovu som vlastne otváral. Keď sa v roku 1981 táto budova otvárala, tak sa dala dohromady dnes už legendárna Fugarová šou, čo bol vôbec jeden z prvých programov, ktorý sa v Istropolise odohral. Fugarovú šou som napísal spolu s Lannym Jánošom, pričom v tom čase sme boli ešte len študenti Vysokej školy múzických umení. Vlastne som bol v druhom ročníku, keď som začal pôsobiť v tomto unikátnom priestore, ktorý bol v tých časoch jedným z najmodernejších v Európe. Takže už v rokoch '80 – '81 sme boli v tejto sále, ktorá sa volala Teatro. Preto k nej mám veľmi srdečný, skoro až rodinný vzťah. Moje prvé začiatky, a teda niečo ako prvá vlastná produkcia, vznikla práve tu.

Celú svoju umeleckú kariéru ste ale predsa len nepôsobili iba v Istropolise...

Ale často som sa do týchto priestorov vracal aj v nasledujúcich rokoch, keď som pôsobil inde - v Lúčnici, na Novej scéne, v Prahe a v mnohých európskych krajinách. Napríklad, keď som učil na VŠMU a napísal som muzikál pre mojich študentov, tak ten muzikál sa hral opäť tu, v Istropolise.

Znamená to, že keď ste

Umelecký riaditeľ
Bratislavského hudobného divadla Teatro Wüstenrot
Mgr. art. Rudolf Geri

časom hľadali priestory, kde by malo hlavné sídlo vaše divadlo, tak bola voľba od začiatku jasná?

V roku 1999 som v Istropolise premiéroval legendárny muzikál Mníšky. V roku 2003 začali jednanie s novým generálnym partnerom, spoločnosťou Wüstenrot a mohol som si vybrať pôsobisko divadla. Rozhodol som sa pre Slovensko a Istropolis. Od roku 2004 Wüstenrot podporuje umenie, ktoré vytváram, a preto sa divadlo volá Teatro Wüstenrot.

Názory na túto budovu, aj jej ďalší osud, sa medzi verejnosťou rôznia. No vy ju poznáte zblízka. Dovolím si povedať, že poznáte každý jej meter štvorcový. V čom je podľa vás taká unikátna, a prečo by bolo

argumenty, prečo by bolo dobré budovu jednoducho zrovať so zemou. Ak by to bola pravda, tak potom by museli ľudia tvrdiť, že neradi chodia na Lúčnicu, ktorá vystupuje práve v Istropolise. Taktiež by museli ľudia tvrdiť, že nemajú radi muzikál Mníšky. Na tie opäť chodili sem a predstavenia boli vždy vypredané. Alebo nemali radi ani legendárny muzikál Dracula? Na ten taktiež chodili sem. O Bratislavskej lýre ani nehovorím. Je to jednoducho priestor, kongresové centrum, ku ktorému si tak Bratislavčania, ako aj mimobratisklavskí obyvatelia vytvorili vzťah. Zároveň ale súhlasím s tvrdeniami, že budova už v súčasnosti nezodpovedá normám. Tým medzinárodným. To áno. Ale na Slovensku ešte vždy patrí medzi najkvalitnejšie a najlepšie stavby svojho druhu.

Aká bola teda vaša prvá reakcia, keď ste sa dozvedeli, že je v hre aj možnosť búrania?

Ja to beriem skoro tak, ako keby išli zbúrať rodičovský dom, lebo tadiaľ pôjde cesta. Preto, keby bolo na mne, tak budem robiť všetko pre to, aby som zistil, či sa nedá aspoň časť z toho domu zachrániť. Alebo či sa nedá spraviť odklon tej cesty. Viete, táto budova bola postavená s tým najlepším úmyslom. Nikto z jej tvorcov nechcel urobiť škaredú alebo nekvalitnú budovu. Táto budova má niekoľko medzinárodných

ocenení. Je súčasťou mnohých architektonických kníh. Na celom svete sa o nej architekti učia. Takže asi naozaj nebude až tak zle postavená, čo sa logistiky a vnútornej štruktúry týka. Dokonca v čase, kedy vznikla, patrila medzi najmodernejšie budovy v Európe. Ak nie na svete. Viem to porovnávať, pretože som po svete veľa cestoval. Bolo to niečo výnimočné a keby som šiel do detailov v čom všetkom sú jej plusy, tak to tu sedíme ešte dve hodiny.

Keď je taká unikátna, tak prečo sa podľa vás teraz bavíme o tom, že možno hrozí jej úplná deštrukcia?

Celý problém vznikol preto, lebo odborári sa k tejto budove po roku 1989 začali správať macošsky. No aj po revolúcii táto budova ešte stále naplno fungovala. Slúžila ako produkčné centrum. Veľmi často som ale už vtedy počúval slovíčka ako predať či zbúrať. Až to vyvrcholilo skutočným predajom spoločnosti, ktorá priestor prevádzkuje doteraz a ja im touto cestou vlastne ďakujem za to, že sa nerozhodli ísť tou istou cestou, ako to bolo v prípade PKO.

Takže sa podľa vás nemusíme obávať, že by chceli noví majitelia Istropolisu zbúrať a namiesto neho postaviť úplne inú, novú budovu.

Pri jednaníach so spoločnosťou, ktorá budovu mo-

mentálne vlastní, bolo povedané, že pokiaľ to bude možné, dovtedy bude táto budova verejnosti slúžiť. Zároveň sa má priebežne zisťovať, ako bude budova časom vyzeráť. Či sa teda pôjde do jej prestavby, či sa bude rekonštruovať, atď. Čiže tie rokovania práve prebiehajú. Pre nás ako divadlo je najdôležitejšie, že som od majiteľov dostal prísľub, že minimálne do konca roku 2022 môže byť v tejto budove aj naďalej umenie. Od roku 2023 by sa malo začať so stavebnými prácami.

Obdivuhodné, že noví majitelia budovy vás ako umelecké teleso neignorujú a berú na vás ohľad...

Jednanie so spoločnosťou, ktorá sa stala vlastníkom Istropolisu, prebiehajú na veľmi dobrej úrovni. Pretože ich rozhodnutie po kúpe nebolo také, že to okamžite neobženú plotom a nezačnú búrať. Navyše, ako divadlo sme v tých najkritickejších momentoch súčasnej pandemickej doby dostali úľavy z nájomného, čím vlastne táto súkromná spoločnosť suplovala štát. A to si veľmi vážime.

Čo by ste na záver odkázali vlastníkom Istropolisu pri rozhodovaní, ako s budovou naložiť ďalej?

Môžem len apelovať na to, že netreba ničiť to, čo má hodnoty a to, čo ešte stále môže prinášať obrovský kultúrny príkon. Aj keď je to pozostatok socialistickej kultúry. No treba si uvedomiť, že nie všetko, čo v socializme vzniklo, bolo automaticky zlé. Práve naopak.

Až uvoľnenia spojené s bojom proti pandémie pominú, na aké predstavenia sa budú môcť diváci tešiť v Teatro Wüstenrot?

Náš súčasný repertoár pozostáva z predstavení: Sylvia Miláčik, Milenec, Frida - maľovať a milovať, Šialené nožničky, Mandarínková izba, Podfuk a Lordi.

Veronika Trojanová
(foto archív RG)

Ak u nás niečo funguje, tak sú to práve samosprávy

(Dokončenie zo str. 1)

Z časovo náročných a úspešne ukončených projektov nemôžem nespomenúť stavbu Karloveskej lodenice alebo rekonštrukciu plaveckého bazéna na ZŠ A. Dubčeka. V pláne máme ďalšie.

Už dlho očakávajú karloveskí seniori zariadenie sociálnych služieb. Na príprave tohto projektu spolupracujeme s magistrátom, ale je to beh na dlhú trať, ktorý vyžaduje nielen vytrvalosť, ale aj skutočné odhodlanie doviest' ho do úspešného konca.

Sme pred realizáciou nadstavby existujúceho parkoviska na Dlhých Dieloch. Tento projekt by mohol presvedčiť verejnosť o tom, že len tadiaľto vedie cesta k zvýšeniu počtu parkovacích miest v husto zastavaných lokalitách. Blížime sa k realizácii hĺbkovej obnovy jednej základnej školy a jednej materskej školy na budovy s minimálnymi nákladmi na energie, kompletnej rekonštrukcie kuchyne a mnoho drobných, ale z hľadiska zvyšovania kvality života pre našich obyvateľov významných projektov. Toto všetko bude možné len vtedy, keď nám neskrižia cestu nepredvídateľné udalosti, ktorými môže byť buď prírodná pohroma alebo napríklad aj pandemická situácia.

Ako ste už načrtli, jedným z kľúčových problémov, ktoré obyvateľov Karlovej Vsi trápia, je nedostatok parkovacích plôch. Projekt rozširovania parkovacích plôch idete riešiť po vlastnej línii alebo počkáte na celoplošnú parkovaciu politiku?

Ľuďom u nás veľmi záleží na bezprostrednom okolí, v ktorom žijú. Chcú zachovať zeleň, voľné priestory, výhľady a zároveň aj dobre parkovať. Všetkým túžbam sa vyhovieť nedá. Nádejali sme sa, že celomestská parkovacia politika sa bude zavádzať rýchlejšie a spustí sa pomerne razantná, ale jednotná regulácia v meste. Keďže sa termíny nťahujú, musíme pracovať na vlastných projektoch, ktoré zároveň budú môcť

Súčasná starostka MČ Bratislava-Karlova Ves Dana Čahojová.

byť neskôr začlenené do pripravovanej parkovacej politiky Bratislavy.

Nové parkovacie plochy chcete budovať aj tam, kde ešte nie sú a napríklad na úkor úbytku zelene?

Touto cestou by sme sa nechceli uberať. Máme vytýpaných dosť miest, kde by sa dalo nadstavovať, resp. ísť do zeme. Sú to však náročné a drahé projekty. Nedajú sa realizovať bez zavedenia regulácie v parkovaní a všeobecného konsenzu v dotknutej lokalite. Ten sa získava veľmi ťažko.

Každý starosta by mal reflektovať na požiadavky svojich obyvateľov. A tak, čo myslíte, že obyvateľov Karlovej Vsi trápia najviac?

Z osobnej skúsenosti a poznatkov, ktoré získavame spätnou väzbou, je nám jasné, na čom ľuďom záleží. Majú radi svoje okolie. Mnohí sa angažujú vo svojich bydliskách a mnohí nám pri tom aj pomáhajú, pri zveľadovaní verejných priestorov v širšom rozsahu. Je až pozoruhodné, ako u nás ľuďom záleží na životnom prostredí. Samozrejme, pri tom ich trápia aj to, ako a kde večer majú zaparkovať. Je to tak najmä na Dlhých Dieloch. Tí starší zasa s obavami myslia na svoju budúcnosť. Málokto

chce zaťažovať svojich blízkych ďalšími starosťami. Starší ľudia túžia po solídnom, cenovo prístupnom zariadení pre starých alebo chorých, kde by dôstojne mohli prežívať túto etapu svojho života. Vnímam podobné obavy takmer pri každom osobnom stretnutí s našimi seniormi.

Upresnime teda štádium, v ktorom sa nachádzate pri budovaní nového centra sociálnych služieb.

Ako som už povedala, pomaličky sa posúvame. Je to len vďaka tomu, že sme v tomto volebnom období našli v meste partnera, s ktorým sa dá na projekte pracovať. Momentálne máme vytvorené dve pracovné skupiny z rôznych odborníkov. Jedna sa zameriava na objekt ako stavbu a druhá na obsah budúcich služieb. Momentálne sa pripravuje objemová štúdia. Pravdepodobne bude nevyhnutné zbúrať starú budovu, ktorú nahradí nová.

Je nejaká nová rozpočtová položka, ktorá bude pre vás budúci rok dôležitá, viazaná na konkrétny účel?

Novinkou v našich budúceročných plánoch sú vnútrobloky. Najväčšiu časť nášho osídlenia, tvoria totiž klasické sídliská. Je tam vysoká koncentrácia obyvateľov a vo vnútroblochoch nám roky v rámci svojich možností pomáhajú samotní obyvatelia. Prišiel čas, aby sme dohnali zameškané. Chceli by sme postupne zrevitalizovať športové plochy, zeleň, oddychové zóny pre starších či mamičky s deťmi. Je to veľká výzva, ale už teraz sa na ňu tešíme. Dúfam, že nám tento plán už nič neprekazí.

trácia obyvateľov a vo vnútroblochoch nám roky v rámci svojich možností pomáhajú samotní obyvatelia. Prišiel čas, aby sme dohnali zameškané. Chceli by sme postupne zrevitalizovať športové plochy, zeleň, oddychové zóny pre starších či mamičky s deťmi. Je to veľká výzva, ale už teraz sa na ňu tešíme. Dúfam, že nám tento plán už nič neprekazí.

Plánujete v dôsledku koronakrízy aj šetriť v budúcoročnom rozpočte?

Každý rozumný hospodár myslí aj na ťažké časy v dobách hojnosti. Mnohí sa nesprávali tak rozumne ako mali a doplatíme na to všetci. Robíme všetko preto, aby sme medzi nich nepatrili. Nezostáva nám iné, ako vyrovnať sa aj s touto situáciou a dúfať, že už horšie nebude.

Vo svojej funkcii ste druhé volebné obdobie, a tak asi viete aj porovnať. Ako hodnotíte spoluprácu s magistrátom?

Ako starostka a mestská poslankyňa som zažila aj predchádzajúce vedenie, tak môžem porovnávať. Spolupráca je diametrálne odlišná. Podstatne lepšia a sľubná. Nemôžem povedať, že nemáme problémy, alebo odlišné názory na niektoré veci, resp. že sa

vo všetkom zhodneme. To naozaj povedať nemôžem. Ale komunikácia je veľmi slušná a myslím si, že hľadáme spoločné riešenia. Možno s istou nadsádzkou povedať, že by to chcelo trochu menej komunikácie a viac činu. Keďže v minulosti vládli medzi našou mestskou časťou a magistrátom priveľmi napäté vzťahy, veľmi si vážim, že dnes tomu tak nie je. V záujme konštruktívnych riešení pre našich obyvateľov som dokonca ochotná prehliadnuť menej významné spory.

Pred pár týždňami vznikla iniciatíva na zrušenie mestských častí. Vy patríte k starostom, ktorí vyjadrili nesúhlasný názor. Prečo si myslíte, že vôbec k takémuto návrhu prišlo?

Nerozumiem tomu, ako mohla takáto iniciatíva vzniknúť bez toho, aby sa otvorila s nami poctivá diskusia. Ochota zo strany bratislavských samospráv určite nechýbala. Tvorcovia návrhu si na nás jednoducho nenašli čas. Vo svetle posledných udalostí a chaosu okolo celoplošného testovania si smelo dovoľím tvrdiť, že nebyť samospráv a dobromyseľnosti testovaných ľudí sa takýto, povedzme krízový projekt, nemôže podariť. Utvrdilo sa vo mne presvedčenie, že ak u nás niečo funguje, tak sú to práve samosprávy. Ak sa u nás niečo podarí, tak je to práve vďaka práci a nasadeniu ľudí na tých najnižších stupienkoch spoločenskej hierarchie. Nemyslím tým len predstaviteľov samospráv, vojakov, policajtov, dobrovoľníkov, ale aj robotníkov, bez ktorých by odborné miesta neboli vybavené stanmi, stolmi, svietidlami a všetkým ostatným. V Bratislave sú vzácni. Nevieť si predstaviť, ako by podobná akcia prebehla, keby napríklad začalo snežiť. Osobne si myslím, že návrh vznikol od stola. V teoretickej rovine sa to možno dá predstaviť, ale pochybujem, že títo ľudia poznajú našu dennodennú prax. Tendencia približovať výkon a kontrolu toho výkonu čo najbližšie k občanovi,

je zdravá. Preto krok dozadu, čiže k centralizácii mestských častí, nie je to, čo by sme si mali priať.

Tak naopak. Akú formu reformy na úrovni samospráv si predstavíte viete?

Najväčšou záťažou a určite aj zodpovednosťou sú pre nás stavebné úrady. Práve tu však ide o prenesený výkon štátnej správy, ktorý má zákonom stanovené pravidlá a práve tu sa nemôžeme riadiť predstavami a túžbami našich voličov. Ľudia tomu zväčša nerozumejú a často márne od nás žiadajú prekročenie našich kompetencií. Je to mrzuté o to viac, že stavebné úrady štát nedostatočne financuje, a tie preto hlboko načierajú do našich samosprávnych rozpočtov. Tu je napríklad reforma potrebná ako soľ.

Karlova Ves je jednou z mála bratislavských mestských častí, kde ešte kapacity materských škôl postačujú. Obávate sa nárastu počtu detí a následného nevyhnutného budovania nových priestorov škôlok?

Treba rátať s tým, že záujem rodičov, ktorí budú chcieť umiestniť svoje deti v našich predškolských zariadeniach porastie dva, možno ešte tri roky. Aktuálne nie sme v takej hrozivej situácii, ako niektoré iné mestské časti. Možno pôjdeme na hranicu našej kapacity škôlok už na budúci rok. Budeme sa snažiť umiestniť predovšetkým všetky deti, ktorých rodičia majú trvalý pobyt v Karlovej Vsi. Karty nám zamiešala aj povinná predškolská dochádzka pre všetky päťročné deti. Isté je, že už nepredpokladáme búrlivý stavebný rozvoj, aký v Karlovej Vsi vládol v minulosti. Obdobie nárastu počtu detí je teda, bohužiaľ, prechodným javom nielen u nás, ale v rámci celého Slovenska a čoskoro naberie opäť klesajúcu tendenciu. Mali by sme myslieť viac dopredu a sústrediť sa na pokrytie potrieb stále väčšieho počtu odkázaných starých ľudí.

Veronika Trojanová
(foto archív KV)

Nevyžiadané “eko” riešenie?

(Dokončenie zo str. 1)

Časť ostala bez zásahov človeka s cieľom zachovať starý lesný porast s pôvodnými druhmi biotopov. Ďalšiu časť je možné využívať na vzdelávanie a rekreáciu. Zatiaľ zhoda u odborníkov na životné prostredie, aktivistov aj verejnosti.

Problém nastal, keď bratislavský podnikateľ a aktivista prišiel v roku 2018 s myšlienkou vytvorenia projektu Korzo Horský park. Cieľom iniciatívy bolo znížiť počet áut v okolí parku a tak aj riziko stretnutí áut a chodcov. Rovnako má podľa slov zástupcov mesta ľudí povzbudiť, aby využívali mestskú dopravu, prípadne chodili viac pešo. „Autorovi myšlienky išlo o to, urobiť z tejto atraktívnej zelenej oblasti bezpečné miesto, v ktorom nebude dochádzať k tesnému kontaktu chodcov s vozidlami a následným kolíziám,” vysvetľuje hovorca Starého Mesta Matej Števo, ktorý si túto občiansku iniciatívu osvojilo. Staré Mesto v spolupráci s verejnosťou, občianskymi združeniami a Hlavným mestom SR Bratislava projekt pripravilo a zrealizovalo.

Keď dobrá myšlienka nepadne na úrodnú pôdu

Aj dobrá myšlienka sa môže v slovenských pomeroch, minúť účinku. Ľudia boli zvyknutí z rôznych kútov Bratislavy prísť, zaparkovať a stráviť prechádzkou v lese, či pobytom na lesnom ihrisku s deťmi aj celé dopoludnia. Niektorí z nich teraz projekt, kvôli problému s parkovaním, kritizujú.

Argumenty iniciátorov o tom, že svetové metropoly sú na motoristov ešte prísnejšie sú ľuďom na míle vzdialené. Možno je to dôsledok nášho environmentálneho povedomia, a možno naopak spôsobu komunikácie, ktorá je s podobnými projektami spojená. Viacerí opýtali totiž nespochybňujú dobré úmysly aktivistov, či obmedzenie dopravy v danej lokalite, skôr riešenia, ktoré sa pre nich (ne)ponúkajú.

Nevyžiadané “eko” riešenie?

Projektu Korzo Horský park sa teda podarilo eliminovať miesta na parkovanie pred horárňou a vytvoriť bezpečnejšiu promenádu. V projekte sa však nemyslelo na alternatívne parkovanie, o ktoré ľudia

v danej lokalite prišli. Staré Mesto argumentuje, že legálne nebolo možné parkovať v tejto zóne ani pred vytvorením obytnej zóny, preto ani tento projekt s parkovaním v blízkosti parku nepočítal. „Projekt s vytvorením nových (nie náhradných) parkovacích miest nepočítal aj preto, že v obytnej zóne je zakázané státie – a teda parkovanie,” dodal hovorca.

A tak sa zdá, že korzovať v parku sa budú najmä obyvatelia z priľahlých ulíc.

Po niekoľkých týždňoch od spustenia projektu, na apel občanov a znepokojených návštevníkov, vzniklo provizórne parkovisko na Búdkovej, ktoré má situáciu s parkovaním zlepšiť. Pre časť návštevníkov je určite dobrým riešením. Na vzdialenejšom parkovisku sa dá zatiaľ pohodlne zaparkovať, otázkou však ostáva, že do kedy? Priestor patrí súkromnému vlastníkovi, nie mestu, preto aj toto pohodlie môže byť dočasné.

Rodičia s malými deťmi a chorľaví seniori to vidia inak

Niekoľko mesačná prax ukázala, že čo je pre jedných pohodlné pre inú skupinu ľudí môže byť odrádzajúce. Starší a chorľavší ľudia, matky a otcovia, ktorí sa vyberú s malými deťmi k prírodnému ihrisku či na koláčik do horárne, tvoria početnú skupinu návštevníkov parku.

A práve tí častokrát vnímajú situáciu a ponúknuté riešenia v rámci projektu inak. Len samotná cesta z parkoviska k ihrisku “zabije” matke s dvoma malými deťmi podstatnú časť výjazdu. Rozprávam sa s Kristínou. Nebýva v Starom Meste, ale do parku rada chodila zo vzdialenejšej mestskej časti. Po otvorení Korza sa do parku vybrala dvakrát. “Park som

vnímala ako miesto, kde sa deti mohli ísť po škole a škôlke na pár minút vyvetrať do lesa. A tak, ako je to nastavené teraz, je pre mňa nevyužitelná možnosť. Nie som zo Starého Mesta, nepoznám, kde môžem v uličkách alternatívne zaparkovať, a ešte sa báť, či ma niekto nenechá odtiahnuť. To nie je alternatíva. Rovnako v MHD ísť s kočíkom v jednej ruke s druhým dieťaťom v druhej ruke a obzvlášť v tejto situácii, to už vôbec nie,” uviedla mama dvoch malých detí. Soňa, rovnako matka dvoch detí, vidí situáciu podobne. “Mám 4 a 5-ročné deti, turisticky zdatné, ale táto cesta od parkoviska k ihrisku je zlá,” podotkla znepokojene.

Do parku s MHD. Ideál. Ale nie dnes

Staré Mesto argumentuje dobrou dostupnosťou MHD. Áno, ideálne by bolo odvieť sa do parku na bicykli alebo zísť dve zastávky MHD. Ale priznajte si, že v súčasnej situácii je to veľmi lokálne zmýšľanie, nie pre väčšinu. Aj keď kvalita verejnej dopravy v Bratislave rastie, porovnanie sa s inými európskymi metropolami môže byť odvážne. Návštevníci argumentujú, že ak nechajú auto doma, len cestovaním s MHD “zabijú” hodinu, výlet do parku, sa pre nich stáva irelevantným. Odporúčaním sa pravdepodobne stane, že si majú vybrať dostupnejšiu zeleň v ich okolí. Áno aj to je riešenie. Otázkou tak ale ostáva, pre koho bol projekt Korzo Horský park robený?

Človek sa učí mať vzťah k prírode, hlavne tým, že do nej chodí. Ak podobné iniciatívy, aj keď s dobrou myšlienkou, mnohých ľudí skôr frustrujú, je otázny ich celkový prínos.

(jp, foto BK)

Bytové domy Organizácia schôdzí vlastníkov v časoch pandémie

Na jar sme sa dostali do komplikovanej situácie v súvislosti so šíriacim sa ochorením COVID-19, ktoré má svoj dopad na bežný chod života každého jedného z nás. Opatrenia prijaté Úradom verejného zdravotníctva SR na zabránenie šíreniu tejto nebezpečnej nákazlivej choroby sa rovnako dotkli okrem iných sfér aj sféry výkonu správy.

Organizácia schôdzí či zhromaždení vlastníkov prešla od vypuknutia pandémie mnohými zmenami. Postupne sa však opatrenia týkajúce sa organizácie schôdzí vlastníkov ustálili a počas niekoľkých mesiacov ostali stabilné a nezmenené. Do združenia nám na dennej báze chodilo množstvo otázok ako v tejto situácii organizovať schôdze, pretože školské zariadenia aktuálne vo väčšine prípadov neposkytujú svoje priestory na prenájom, a práve tieto priestory boli pre správcov pri organizácii schôdzí kľúčové.

Vzhľadom na aktuálnu situáciu a uznesenia vlády SR, ktorými bol prijatý zákaz vychádzania a na opätovné zmeny týkajúce sa nielen organizácie hromadných podujatí, ale aj výnimiek na základe zákona, nebolo jednoduché prinášať presné a hlavne jasne zrozumiteľné informácie. Určité z nich však platia nemenne a za každých okolností. Vzhľadom k tomu, že je len ťažko predvídateľná situácia na jar 2021, pokúsime sa na ne poukázať v tomto príspevku.

Kto je za dodržiavanie opatrení zodpovedný?

Vzhľadom na znenia opatrení ÚVZ SR je potrebné určiť osobu, ktorá bude za dodržiavanie povinností zodpovedná, samozrejme pod podmienkou dobrovoľného súhlasu dotknutej osoby. Ak takúto osobu nie je možné určiť dohodou, odporúčame v zmysle § 9 ods. 4 BytZ, podľa ktorého „Správca alebo predseda je povinný zabezpečiť aj

bez súhlasu vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome odstránenie chyby, poruchy alebo poškodenia spoločných častí domu, spoločných zariadení domu a príslušenstva, ak bezprostredne ohrozujú život, zdravie alebo majetok.“ Pod toto ustanovenie je možné subsumovať aj povinnosť dezinfekcie spoločných častí a zariadení prostredníctvom tretej osoby, napr. spoločnosti špecializovanej na tento druh služieb. **Ochorenie COVID-19 je totiž charakterizované ako nebezpečná nákazlivá ľudská choroba, ktorej šírenie je trestné v zmysle § 163 a nasl. Trestného zákona.**

Nerešpektovanie opatrení je navyše správnym deliktom podľa § 57 ods. 33 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z., za ktorým príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva uloží pokutu podľa § 57 ods. 41 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. vo výške do 20.000 eur.

Musí sa schôdza uskutočniť aspoň raz do roka, aby nedošlo k porušovaniu práv vlastníkov?

Aktuálne platí, že v prípade neorganizovania schôdze dochádza k porušeniu § 14a ods. 1 BytZ, v zmysle ktorého „Schôdzu vlastníkov zvoláva správca alebo rada podľa potreby, najmenej raz za kalendárny rok, alebo keď o to požiada aspoň štvrtina vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome alebo predseda.“

Už samotná povinnosť uskutočnenia schôdze raz ročne vyvoláva úsmev a je často považovaná za nie celkom vhodné ustanovenie zákona, no žiaľ, zatiaľ platí. Zámerne píšem „zatiaľ“, nakoľko sú tu isté tendencie za účelom jeho vypustenia. **Usilovne pracujeme na tom, aby sa pre rok 2020 udelila zákonná výnimka, aj**

keď je tiež pravdou, že už je november a tam kde sa schôdza uskutočniť mala a mohla, tam sa tak už aj stalo.... Stále však považujeme za vhodné vypustiť túto povinnosť pre rok 2020 priamo v legislatíve.

Keďže sa schôdze nereali- zovali na jar a v lete je ich organizácia značne sťa- žená, aktuálne je správca alebo spoločenstvo vlast- níkov povinné postupovať v zmysle uvedeného usta- novenia. V prípade poru- šenia tejto povinnosti bude Slovenská obchodná in- špekcia zohľadňovať všet- ky skutočnosti a pristupo- vať k možnému udeleniu sankcií individuálne.

Predloženie plánu opráv

Je tu ešte jedna dôležitá povinnosť, ktorú je mož- né analogicky prirovnáť k povinnosti predložiť ročné vyúčtovanie. Je ňou povin- nosť, ktorá sa paradoxne týka len správcu bytových domov a nie spoločenstiev vlastníkov. V zmysle § 8a ods. 4 BytZ „ak správca nepredloží vlastníkom by- tov a nebytových priesto- rov v dome správu o svojej činnosti za predchádzajúci rok týkajúcu sa domu, vy- účtovanie použitia fondu prevádzky, údržby a opráv a úhrad za plnenia v lehote podľa odseku 2, nemá až do ich predloženia nárok na platby za správu; nárok na platbu za správu nemá správca aj vtedy, ak ne- predloží do 30. novembra bežného roka plán opráv na nasledujúci kalendárny rok podľa § 8b ods. 1 písm. g) BytZ.“ Návrh ZLSBD v tomto smere bol, aby sa pre rok 2020 plán opráv zverejnil na mieste v dome obvyklom. Uvidíme ako sa návrh ujme :)

Autor ZLSBD

celý článok nájdete na bakurier.sk

Nemocnica Rázsochy chýba v strategickom dokumente

V minulom čísle sme priniesli detailný pohľad posun vo výstavbe novej nemocnice v lokalite Bory. Podľa uvedených informácií by do dvoch rokov mohla táto špičková nemocnica v rukách súkromného investora už naplno nabehnúť do systému zdravotnej starostlivosti.

Naproti tomu a v podstate iba cez kopec, mala už desaťročia stáť nová, štátom budovaná nemocnica, známa pod názvom Rázsochy. Pojem Univerzitná nemocnica v lokalite Rázsochy si už zažil nemálo mediálnej pozornosti. Po tom, čo bola čiastočne postavená, dlhé roky chátrala, následne ju kvôli nevyhovujúcemu stavu znova zrovnali so zemou, sú očakávania občanov rozpačité. Ani dnes nie je záme, čo bude na "zakonzervovanej" ploche stáť.

Pozemky sú pripravené, projekt nie

Momentálne sú pozemky na Rázsochách opäť pripravené a čakajú na zelenú. Ministerstvo zdravotníctva ešte v júni 2019 vyhlásilo súťaž na projekt. Súťaž

doteraz nebola ukončená. Ako Bratislavský kuriér informovala hovorkyňa Ministerstva zdravotníctva Zuzana Eliášová, termín ukončenia súťaže sa posúva najmä vďaka koronakríze. "Vzhľadom na objektívne príčiny v dôsledku koronakrízy, termín ukončenia súťaže predpokladáme koncom roka 2020," uviedla termín Eliášová.

Dokument Moderné a úspešné Slovensko Rázsochy nespomína

Programové vyhlásenie vlády schválené v apríli tohto roka explicitne spomína aj nemocnicu na bratislavských Rázsochách. Najnovší strategický dokument, ktorý zastrešuje minister financií Eduard Heger, už nie. Ministerstvo zdravotníctva nás však usítilo, že vyvíja maximálne úsilie, aby nemocnica bola spustená čo najskôr. Na projekte, podľa hovorkyne, už intenzívne pracuje tím odborníkov, ktorý je zložený z riadiacich, analytických a strategických zložiek Ministerstva zdravotníctva SR, ako aj odborníkov z medicínskych kruhov.

S pôvodným termínom otvorenia nemocnice sa už nepočíta

Pýtali sme sa aj na termín predpokladaného spustenia (rok 2024), ktorý v tejto súvislosti avizovala bývalá ministerka zdravotníctva Andrea Kalavská. Ten však podľa slov hovorkyne už nie je aktuálny. "S prihliadnutím na pandémiu COVID-19 nie je termín otvorenia nemocnice, avizovaný bývalým vedením ministerstva zdravotníctva, aktuálny," dodáva Eliášová.

Ostáva len dúfať, že vyjadrenia súčasného ministra zdravotníctva Mareka Krajčího o tom, že projekt nemocnice na Rázsochách je jeho prioritou, nezostane len na papieri. Nemocnice potrebujú reštart, presviedčame sa o tom aj v tejto neľahkej situácii. Zároveň sa potýkame s nedostatkom zdravotníckeho personálu. Nové a moderné pracoviská by mohli byť pre mnohých mladých medikov motiváciou zostať "doma".

(jp, foto BK)

Právnik radí

JUDr. Branislav Záhradník

Po zavedení samostatného vykurovania už 4 mesiace bojujem so správcovskou spoločnosťou o odstránenie hluku, ktorý vzniká od výmeničky, ktorá sa nachádza priamo pod mojou spálňou. Hluk a vibrácie mi nedovoľujú spať. Musí správcovská spoločnosť vyhovieť mojej žiadosti, aby sa dom navrátil k pôvodnému vykurovaniu, ktoré nerobilo hluk? Tiež by ma zaujímalo, či môžem žiadať finančné vyrovnanie z dôvodu zníženia hodnoty môjho bytu alebo nejakú inú kompenzáciu, napr. zníženie platieb za správu alebo do fondu opráv. V prvom rade je vhodné preskúmať, či zmena spôsobu vykurovania vo Vašom dome bola riadne povolená príslušnými orgánmi. Podľa §53 Stavebného zákona (Zákon č. 50/1976 Z.z. v znení neskorších predpisov) technologické vybavenie stavieb musí umožňovať technologický proces, pre ktorý je určené a zároveň musí spĺňať požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technologických zariadení, požiarnej

ochrany, ochrany zdravia ľudí a ochrany životného prostredia. Ak sa vo Vašom dome menil spôsob vykurovania a umiestňovali sa do priestorov technologické zariadenia (typu výmenníkovej stanice a pod.) a tým pádom sa menil účel využitia priestorov, nemalo by sa to udiať bez príslušného stavebného povolenia alebo ohlásenia stavebnému úradu v závislosti od rozsahu a charakteru stavebných alebo technologických úprav. V takom prípade by si stavebný úrad musel vyžiadať v zmysle ochrany osobitných záujmov podľa §126 ods. 1 Stavebného zákona záväzné stanoviská orgánov verejnej správy, ktoré sú správnymi orgánmi chrániacimi záujmy napr. v oblasti ochrany zdravia ľudí, v oblasti utvárania a ochrany zdravých životných podmienok a pod. Príslušné orgány by mali ešte pred vykonaním stavebných úprav preskúmať možné negatívne dopady vo sfére ním chránených záujmov a rozhodnúť, či napr. hlučnosť a vibrácie nebudú nad rámec príslušných noriem. Správca by Vám mal sprístupniť dokumentáciu, na základe ktorej mu stavebný úrad vo Vašej mestskej časti povolil realizáciu zmeny vykurovania a s tým súvisiace stavebné a iné úpravy. Ak by Vám správca dokumentáciu nesprístupnil, odporúčam podať podnet na prešetrenie na príslušný stavebný úrad. Môžete sa obrátiť aj na starostu Vašej mestskej časti, ktorý je štatutárom stavebného úradu a tiež zabezpečuje tzv. ochranu pokojného stavu v zmysle ustanovenia §5 Občianskeho zákonníka.

Podnet môžete adresovať aj príslušnému regionálnemu úradu verejného zdravotníctva, ktorý môže vykonať šetrenie vo veci dodržiavania noriem povolených hladín hluku a vibrácií. Ak zmeny vo Vašom dome neboli riadne povolené a preskúmané príslušnými orgánmi, je potrebné obnoviť právny stav a dať všetko do súladu s príslušnými normami. V tejto súvislosti preto nie je podstatné, čo si o tom myslí správca alebo čo odhlasovala väčšina vlastníkov – zákon musí byť dodržaný. Prirodzene vždy je možné sa pokúsiť o dohodu so správcovskou spoločnosťou, aby pokiaľ možno dobrovoľne vykonala také technologické úpravy v priestoroch výmeničky, ktoré prinesú reálne zníženie hodnôt hluku a vibrácií, ktoré Vás obťažujú. Povinnosťou správcu podľa §8b ods. 2 písm. b) Zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (Zákon č. 182/1993 Z.z.) je dbať na ochranu práv vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Správca nemôže ignorovať Vaše sťažnosti a musí sa pokúsiť o riešenie, ktoré Vám bude vyhovovať. V záujme objektivizácie stavu môžete navrhnúť, aby správca objednal nezávislý znalecký posudok posudzujúci negatívne vplyvy na prostredie vo Vašom byte. Žiadať finančné kompenzácie za zníženie hodnoty bytu, resp. za zhoršené životné podmienky nepovažujem, žiaľ, v praxi za reálne uskutočniteľné.

Svoje podnety môžete posilať na adresu redakcia@bakurier.sk.

— INZERCIA —

23. Sezóna
v ISTROPOLISE

BRATISLAVSKÉ HUDOBNÉ DIVADLO

Brilantná komédia svetoznámeho amerického autora Neila Simona

Milenec

Réžia: Soňa Ferencová
Hrajú: Karin Haydu, Mirka Gálik Partlová, Dominika Žiaranová, Martin Mňahončák

wüstenrot

Niektorým mužom
robie len o jedno.
Ale o tri.

NOVINKA

Sylvia miláčik

Učinkujú:
Natalia Puklušová, Vlado Černý,
Anna Sisková, Martin Labuda,
Tomasz Mroczek

Réžia:
Soňa Ferencová

GERI, HEVIER, VOSÁTKO

FRIDA

MALOVAŤ A MILOVAŤ MUZIKÁL

ŽIVÝ ORCHESTER
RÉŽIA: KAROL VOŠÁTKO

Čili pralinka

Toyota Yaris dokumentuje kam sa posunuli malé mestské autá.

Zamračené svetlomety s tromi šošovkami, hladná papuľa masky chladiča, vytiahnuté blatníky vpredu aj vzadu spolu so širokým postojom auta a kolesami v rohoch karosérie vnášajú do dizajnu nového Yarisu náboj plný energie. A tieto dizajnové nástroje sú zasadené do správnych proporcií. Oproti predošlej generácii rázvor osí náprav vzrástol o 57 mm na výsledných 2 560. Celkovo sa Yaris skrátil o 5 mm na terajších 3 940 mm, k tomu je auto o 10 mm nižšie a o 50 mm širšie. Rozchod kolies sa zväčšil o 57 mm. Zásadnou zmenou oproti predošlej generácii je upravený, výrazne športovejší posad za volantom. Sedadlo je posunuté o 60 mm smerom dozadu, vzťažný bod bed-

rového kĺbu, tzv. hip point, je o 21 mm nižšie, volant je naklonený o 6 stupňov zvislejšie a jeho rozsah nastavenia v rovine osi sa zväčšil na 77 mm. K tomu má vynikajúce predné sedadlá. Yaris je skúpy na motory, na výber vám dáva iba tri alternatívy – dva benzínové a jeden

hybrid. My sme na prvý redakčný test mali výkonovú top verziu – 1,5-litrový trojvalec s výkonom 125 koní, teda 92 kW, ku ktorému sa

pridružuje krútiaci moment 153 Nm. To je v meste viac než dosť. Užívať si budete aj komfort automatickej CVT prevodovky.

Ako zazimovať e-bajk?

Bicykel treba riadne zazimovať, obzvlášť e-bajk.

Bicykel umyte a vysušte, reťaz premažte, elektrické kontakty ošetrite sprejom na kontakty. Pri umývaní nepoužívajte „vapku“. Dnešné e-bajky majú lítiovo-iónové akumulátory, nemusíte sa teda báť tzv. pamäťového efektu. Počas roka ho môžete nabíjať kedykoľvek, aj keď nie je vybitý a zároveň ho nemusíte nabíjať doplna. Avšak, keď sa Li-Ion akumulátor vybitý do úplnej nuly, už sa nedá oživiť. Preto majú zabudovanú elek-

troniku, ktorá zabráni tomu, aby ste ho pri jazde vybili na nulu. Môže sa to stať iba vtedy, keď akumulátor odložíte vybitý a dlhší čas naň nesiachnete. Na zimu by ste ho mali uskladniť pri 40 – 60 % kapacity v suchom prostredí, ideálne pri izbovej teplote. Nenechávajte akumulátor počas zimy na nabíjačke. Príliš vysoké teploty ho môžu poškodiť, preto ho nedávajte vedľa radiátora ani do okna. Ešte horšie ako vysoké teploty sú pre Li-Ion akumulátor mrazy. V žiadnom prípade by ste ho nemali nechať na mraze, zničí sa. Obzvlášť keď má nízku kapacitu.

Zožral elektromobil

Mercedes-Benz GLE 350 de je dielom génového in-

žinierstva, ktoré vypálilo dobre.

V Mercedese si povedali,

vezmeme si veľké SUV, ktoré sa nám dobre predáva, postavme vedľa neho mestský elektromobil, ktorý od nás chcú euroúradníci, a cez noc porozmýšľajme čo sa z toho dá urobiť tak, aby vlk bol sýty a ovca ostala celá. Ráno, keď otvorili brány hangáru, po elektromobile nebolo ani chýru ani slychu. Zožralo ho to veľké SUV. Znie to horrovo, ale vo výsledku nevznikol žiaden Frankenstein, ale auto, ktoré dáva zmysel. Bežné hybridy prejdú na elektrinu v jednom kuse zhruba

2 km, plug-in hybridy zhruba 50, Mercedes-Benz GLE 350 de až 100! A to nehovorím o normovanom dojazde, ale o reálnom, ktorý som dosiahol v zmiešanej premávke v Bratislave a okolí. Druhá vec je, že bežné plug-in hybridy nabijate 3 – 5 hodín, Mercedes-Benz GLE 350 de nabijete za pol hodiny. Toľko vám trvá bežný nákup v shopping centrách alebo sa najesť v McDonaldee. Takto majú vyzeráť plug-in hybridy. Pitom kombinovaný výkon je 235 kW a 700 Nm.

Budúci bestseller?

Hundai i30 s motorom 1,5 DPi vo výbave Family je tip pre rodiny.

Médiá obvykle testujú autá so silnejšími motormi a vo vyšších stupňoch výbavy. Pre bežnú slovenskú rodinu sú však takéto autá často nedostupné. Hyundai i30 s motorom 1,5 DPi vo výbave Family je dostupný. Spomínaný motor je vlastne základom. Má výkon 81 kW (110 k), čo plne postačuje.

Dôležitejšie však z pohľadu ľudí, ktorí majú tenšie peňaženky je, že motor má nepriame vstrekovanie a nie je preplňovaný. Nebude teda náchylný na zakarbónovanie ani na charakter prevádzky. Navyše má 4 valce. V spojení so šesťstupňovou manuálnou prevodovkou sme dosahovali spotrebu 6,2 l/100 km. Výbava Family nie je základ, ale rozhodne sa oplatí do neho investovať. Za rozumný príplatok (2 200 € oproti zá-

kladnej verzii Classic, resp. 1 200 € voči druhému stupňu výbavy Comfort) totiž ponúka všetko, čo reálne potrebujete a ešte aj viac. Spomeniem

8-palcový dotykový displej so službami Apple CarPlay a Android Auto, cúvaciu kameru, elektrické vyhrievanie sedadiel a volantu...

Novinky

„Enko“ aj pre i20

Hyundai po uvedení modelu i20 ohlasuje aj verziu N. Vydatený dizajn, motor 1,6 T-GDi s výkonom 150 kW (204 k), upravený podvozok, Launch Control a samosvorný diferenciál dávajú tušiť, že bude mať podobný úspech ako i30 N. Ten je najpredávanejším hot-hatchom na Slovensku.

Prvý ľudový?

Dacia Spring Electric by sa už na budúci rok mal stať prvým dostupným „ľudovým“ elektromobilom. Aj bez štátnej dotácie by mal stať okolo 15 000 €. Elektromotor má výkon 33 kW (45 k) a krútiaci moment 125 Nm, výrobca udáva dojazd 295 km.

Elektrické hyperauto

Nebohý génus značky Lotus, pán Colin Chapman, by sa určite potešil pohľadom na nový supersport Lotus Evija. Je totiž nádherný, má skvelú aerodynamiku a v interiéri nemá nič zbytočné. Možno by však ohrnul nos, pretože je čisto elektrický. Na druhej strane, práve vďaka elektrickému pohonu má fascinujúci výkon atakujúci 2 000 koní.

Rubriku pripravuje **AUTO MAGAZÍN**, najčítanejší motoristický časopis na Slovensku

automagazin.sk

youtube | Auto magazín

facebook | automagazin.sk

instagram | automagazin.sk

**auto
magazín**

So stojiskami na triedený odpad sa pomaly rozlúčte

(Dokončenie zo str. 1)

Slúžiť nám na to budú farebné vrecia, ktoré dostaneme na prídel. Ako prvé sa podujali vyskúšať tento projekt v praxi mestské časti Devín, Devínska Nová Ves, Petržalka, Podunajské Biskupice, Staré Mesto, Vajnory a Vrakuňa. „MČ Bratislava - Vrakuňa sa zapojila do pilotného projektu hlavného mesta na separovanie odpadu z rodinných domov spolu s ďalšími šiestimi mestskými časťami z dôvodu, že vníma potrebu znižovania množstva odpadu a podporuje separovanie komunálneho odpadu, nakoľko dáva odpadu druhú šancu a znižuje objem či množstvo zmesového komunálneho odpadu ukladaného na skládky, alebo spaľovaného v spaľovni odpadov,“ poskytol nám dôvodné stanovisko starosta Vrakune Martin Kuruc, ktorý vie po prvých mesiacoch vyhodnotiť účinnosť i obľúbenosť pilotného projektu medzi verejnosťou.

Čistejšie ulice – zapratané a špinavšie záhrady?

Aj keď sa hneď v zárodku proti tejto novej iniciatíve vedenia hlavného mesta časť obyvateľov búri, z vyjadrenia magistrátu je zrejmé, že prioritou je pri „sáčkovom“ triedení stopka vytváraniu skládok v uliciach, a teda názory odporcov projekt nezastavia. „Iniciatíva vznikla kvôli tomu, aby sme zabezpečili čistejšie verejné priestranstvá. Zberné hniezda boli často využívané aj pre odpady, ktoré tam nepatrili a

Zbernému stojisku na Lovinského ulici zrejme definitívne odzvonilo.

sú zväčša už na druhý deň po vyprázdnení preplnené až do vrchu, pričom nie je výnimkou, keď ľudia začnú ten svoj odpad ukladať vedľa plných kontajnerov. Priamo na ulicu. Navyše, aj spolu s odpadom, kto-

šie vytriedenie suroviny, ktorá je následne vhodnejšia na recykláciu. Zároveň je to systém komfortnejší pre obyvateľov, keďže pri vrecovom zbere nemusia s odpadom nikam chodiť, iba ho vyložia pred dom v

si to predstaviť nedokážem. Naša domácnosť týždenne nahromadí veľa odpadu, najmä čo sa plastov týka, keďže v dnešnej dobe sú ešte aj obyčajné uhorky balené do igelitu. Ak bude frekvencia vývozu týchto sáčkov iba raz za mesiac, tak to bude znamenať jediné, a teda, že sa nám na záhradách, dvoroch či v garážach začne kopíť triedený odpad. A to si ani nejdeme predstaviť čo bude, keď príde veľká prietrž mračen, snehová metelica alebo silný vietor a vrecia budú vonku. Veď ich obsah bude všade. Ďalšia vec čo

OLO radí, ako pristupovať k triedeniu odpadu po zavedení sáčkov do domácností:

V zmysle zákona o odpadoch už dlho platí, že objem odpadu je nutné minimalizovať, to znamená stláčať fľaše, kartóny narezať na menšie kusy a podobne. Redukovanie objemu umožní do vriec vkladať prakticky akékoľvek povolené odpady. V prípade potreby môže obyvateľ vyložiť na odvoz aj viac vriec naraz.

Obyvatelia majú naďalej možnosť využívať aj zberné dvory, či už zberný dvor OLO na Starej Iľvanskej ceste 2, Bratislava (<https://www.olo.sk/zberny-dvor-olo-a-s/>) alebo zberné miesta jednotlivých mestských častí. Zoznam zberných miest nájdete na stránkach HM: <https://bratislava.sk/sk/zberne-miesta-odpadu>.

Ďalšou možnosťou je využitie služieb obchodníka. Obchodníci v súčasnosti ponúkajú možnosť odvozu obalového materiálu od dodaného nového nábytku. Ide o najjednoduchší a ekologicky prijateľný spôsob vyriešenia odpadov.

rý medzi plasty, papier či sklo vôbec nepatrí. Ako sú napríklad kusy staré-

konkrétne stanovený termín podľa zverejneného harmonogramu,“ dostali

zástupcovia troch testovacích mestských častí nám potvrdili opak. Aj prvotne skeptickí obyvatelia si vraj na zrušenie pouličných stojísk napokon zvykli: „Zmena systému zberu odpadov, ktorá prebehla v auguste aj v našej mestskej časti Vajnory, sa zatiaľ stretla skôr s pozitívnymi ohlasmi. Nezaznamenali sme doteraz nejaké vážnejšie podnety alebo sťažnosti. Celkovo si myslíme, že občania si už pomaly zvykajú na túto zmenu. Určite by niektorí mali radšej nádoby namiesto vriec, prípadne by chceli, aby bol odpad odvázaný častejšie. Avšak väčšina ľudí túto zmenu prijala a myslíme si, že tento systém u nás funguje tak, ako má,“ potvrdil hovorca MČ Bratislava – Vajnory, pričom obdobný, kladný názor má na projekt aj vedenie Petržalky: „Za mestskú časť Bratislava-Petržalka sme nezaznamenali podnety od občanov, ktorí by sa na vrecový systém zberu sťažovali. Ojedinele sa stalo, že nie všetkým rodinným domom boli vrecia poskytnuté. Ak sa tak stalo, vyzdvihli si ich u nás úrade. Na základe uvedeného máme za to, že v Petržalke

čené žlté vrecia po dvoch kusoch na mesiac, na celý rok vopred a modré vrecia na papier, tiež po dvoch kusoch na mesiac, na celý rok vopred. Po schválení príslušného VZN boli doručované vrecia pre rodinné domy (platiteľov poplatku za zmesový odpad). Ráno, keď sa vrecia vyložia, v rovnaký deň ich vyzbiera zvozové vozidlo. Ak chceme niektoré odpady využiť ako druhotnú surovinu, nesmú sa miešať s inými odpadmi, aby nedošlo k ich znehodnoteniu.“ Podľa neho sa tiež postupne vychytávajú nedostatky tejto novej taktiky, ako celoplošne na triedený odpad. V úvode projektu ich bolo hneď niekoľko, a tak je otázne, či budú začiatku rozširovania tohto zberu do ostatných mestských častí Bratislavy, kompetentnými eliminované. „Občania uvítali separovanie touto formou, zaznamenali sme však aj niekoľko podnetov týkajúcich sa najmä nedostatku vriec a nedoručenia vriec platiteľom poplatku za zmesový odpad. Pripomienky boli aj k harmonogramu zberu, k nedoručeniu SMS správ informujúcich o termíne rozvozu vriec a identifi-

ma trápi je, či odstránením triedených kontajnerov z ulíc, nezačnú vznikať nelegálne skládky nahromadeného odpadu, ktorý sa ľuďom nevojde do sáčkov,“ rozhorčil sa pán Milan z Karlovej Vsi, ktorého sme sa spýtali na názor.

Petržalka, Vajnory a Vrakuňa zmenu kvitujú

No, zatiaľ, čo medzi verejnosťou ostatných mestských častí sa názory na prídel vriec do domácností rôznia a často sa nestretáme s pochopením,

prebehlo zavedenie vrecového systému zberu bez problémov.“

Ako zber prebieha v praxi?

V súčasnosti už skúsenejšie mestské časti vedú tým zatiaľ neskúseným priblížiť, ako prechod z exteriérových zberných hniezd na domáci zber vyzerá v praxi, čo nám detailne priblížil starosta Kuruc z Vrakune. „Na plasty zbierané spolu s kovmi a viacvrstvovými kompozitnými obalmi na báze lepenky boli doru-

kačným kódom (kód mali dostať občania, ktorým nevedeli vrecia doručiť, prípadne ich nevedeli zidentifikovať v teréne). Evidujeme požiadavky na zvýšenie frekvencie vývozu – minimálne 2x mesačne (hlavne čo sa týka plastov), niektoré vrecia boli roztrhnuté, nedali sa teda využiť,“ zhrnul starosta Kuruc.

Veronika Trojanová
(foto odkazprestarostu.sk, naturpack.sk)

celý článok nájdete
na bakurier.sk

boli ukladané aj mimo nádob,“ priblížila hovorkyňa Katarína Rajčanová. Inými slovami, stojiská v uliciach

ho nábytku či nepotrebná elektronika. „Prechod na vrecový zber by mal byť tiež efektívnejší pre čistej-

sme odpoveď od kompetentných, ktorá ale nenačádza pochopenie u každého Bratislavčana: „Zatiaľ

Podpora ľudí mi vliala nádej, že to má zmysel

Začiatkom októbra to spôsobilo v Bratislave šok. Polícia si priamo pred úrad prišla po starostu Nového Mesta Rudolfa Kusého. Dôvod? Obvinenie, že úmyselne škodil developerom. Tým, že starosta a jeho úrad stavebné projekty odmietli alebo rozhodovali príliš dlho, podľa vyšetrovateľa prekročil svoje právomoci. Starosta sa bráni: zamietnutie sporných stavieb malo svoj dôvod aj zákonnosť. O kauze a jej súvislostiach sme sa zhovárali so starostom mestskej časti Bratislava-Nové Mesto Rudolfom KUSÝM.

Je to už mesiac, čo vás zadržala po ceste do práce polícia, strávili ste niekoľko nocí v policajnej cele a na súdoch sa rozhodovalo o tom, či vás budú stíhať vo väzbe. Čo vám beží hlavou, keď si spätne premietnete tieto búrlivé udalosti?

Zbytočná teatrálnosť, neuveriteľná zaangažovanosť pána prokurátora a určitá pochybnosť v právny systém na Slovensku, keď môžu byť silové zločky takto zneužívané na politický alebo ekonomický boj, či pomstu.

Spôsob vášho zadržania mnohí poznajú z filmov či televíznych reportáží o zatknutí „veľkých rýb“. Priblížte nám, ako sa to celé udialo?

Vo štvrtok 1. októbra o pol ôsmej ráno som prišiel pred miestny úrad. Pred ním stálo päť či šesť pánov. Keď som vystúpil z auta, priskočili ku mne, dali si pásy na rukávy a povedali, že som zatknutý. V aute mi nasadili putá a odvieďli ma ako ťažkého zločinca. Takmer okamžite začala polícia zverejňovať správy o mojom zadržaní bez toho, aby som sa mohol brániť.

Hovoríte o teatrálnosti. Ako si vysvetľujete tento postup polície?

Nechápem, načo to bolo dobré. Viete, ako starosta som si už zvykol, že som cieľom rôznych nezmyselných trestných oznámení. Vždy, keď ma policajti predvolali, vždy som sa bez váhania dostavil a odpovedal na otázky. Keď som sa policajtov, ktorí ma prišli zadržať, na to pýtal, povedali, že to dostali prí-

kazom. Človek je v takejto situácii aspoň rád, že sa to neodohralo pred domom a nevystrašili deti.

Nasledovali tri noci v cele predbežného zadržania.

A scény ako z filmu pokračovali aj tu... Zobrali mi šnúrkami od topánok, opasok, všetko čo som mal pri sebe išlo do obálky. Vyzliekol som sa donaha, aby som ukázal, že pri sebe naozaj nemám vôbec nič a tri noci som strávil v tak špinavej cele, až som mal pocit, že je to zámer.

Ako to tam vyzeralo? Napokon, nie každý sa dostane do cele predbežného zadržania.

Predstavte si malú, sute-rénnu miestnosť so zastretým oknom. Betónový záchod a umývadlo. Kovové dvere. Všade, ale všade špina, pri toalete mazanice hneď farby. Po dvoch no-

ciach som stratil prehľad o tom, koľko je hodín. Umelé svetlo svieti stále rovnako a vetrák hučí, takže veľa toho nenaspíte.

Sám hovoríte, že s policajnými výsluchmi máte svoju skúsenosť. Skutočne ste nečakali, že sa raz môže stať aj niečo takéto?

Už sa mi kdekoľvek vyhrážal kdečím, ale moja odpoveď je: nie. Človek sa preto logicky musí pýtať – načo takéto nadpráca?

Vidíte za tým niečo?

O tom radšej nechcem špekulovať, ale z môjho pohľadu nastal zlom po zamietavom rozhodnutí stavebného úradu o projekte Fenix Park. Projekt patrí ľuďom blízok oligarchovi Jurajovi Širokému. Mám zato, že všetky zamietnutia stavieb mnou podpísané mali svoj zákonný dôvod. Súdby našťastie zamietli návrh aj následné odvolanie prokurátora, ktorý sa ma intenzívne snažil dostať do väzby. Za to, že som si dovolil zamietnuť niekoľko developerských projektov. Okresný sudca uznal, že za názor nie je možné nikoho postihovať. Krajský súd mu dal za pravdu, keď skonštatoval, že som žiadny zločin nespáchal a na väzbu nie je dôvod.

Prokurátor to však vidí inak – viní vás, že ste úmyselne škodil developerom.

Konkrétne ide o developerský komplex Fenix park, ktorý chceli stavať na Račianskej ulici, bytovky Rezidencia Medici na Kramároch, Jaskáč na Kramá-

roch, rodinný dom na Bielom kríži. Nemám záujem nikomu škodiť. Prečo aj? Tieto projekty však nie sú v poriadku. Ja si plne uvedomujem, že sú to stavebné pozemky. Len by mali byť menšie.

Stačí na to presvedčenie starostu?

Ako Bratislavčan a Novomešťan nesúhlasím s viacerými plánovanými stavbami v našej mestskej časti. Z rôznych dôvodov – niektoré mi prekazujú pre množstvo stromov, ktoré má padnúť za obeť developerom, iné preto, že nám chcú „ukradnúť“ verejný priestor, ďalšie jednoducho nerešpektujú okolie a sú priveľké. V niektorých prípadoch developeri vypočuli miestnych obyvateľov, v niektorých sme si zmeny doslova vynútili. Niekedy však všetky orgány s developerským projektom súhlasia a každú našu námietku, či požiadavku developer dokáže „odbiť“ súhlasom niektorého orgánu, či vďaka posudku odborníka s okrúhrou pečiatkou. Vtedy ako starosta musím ustúpiť a podpísať rozhodnutie, ktoré pripraví stavebný úrad, bez ohľadu na doslova nechut. V prípade zamietnutých projektov si však stojím za svojim. Mal som dôvod na ich zamietnutie.

Ale vy nie ste ani architekt, ani stavebný inžinier

Máte pravdu. Nie som. Som len ten, kto má každé rozhodnutie podpísať. Ten, na ktorého všetci ukazujú prstom, keď sa niečo stavia. Viete, už je toho veľa. Takmer pri každom projekte prosíte: „Urobte to menšie, rešpektujte okolie, riešte stav rozvodov kanalizácie, vody, elektriny.“ Na to som si už zvykol. Ale neviem si zvyknúť na to, že na Slovensku je stavebný úrad a starosta, či primátor v pozícii vyšetrovateľa, ktorý by mal počítať s tým, že doklady, ktoré developer prinesie, nie sú v poriadku.

Po vašom zadržaní sa objavili aj reakcie typu „toto sa dalo čakať, neprekvapilo nás to“. Na jednej strane sa vás zastali primátor Bratislavy a starostovia mestských častí, aj viacerí

starostovia a primátori Bratislavského kraja. Na strane druhej nebolo takmer vôbec počuť podporu od poslancov vašej mestskej časti. Ako to vnímate?

Podporu starostov a primátorov si mimoriadne vážim. Vedia najlepšie, o čom hovoria. Moje zadržanie sa môže stať bičom na každého, kto si dovoľí postaviť sa naozaj na odpor. Naozaj na odpor znamená, že nesie zodpovednosť ako pracovník úradu, či ako starosta/primátor za to, čo urobí, alebo povie.

A čo sa týka niektorých poslancov z Nového Mesta? Dovtedy som si myslel, že v boji proti zahusťovaniu novými stavbami stojíme v Novom Meste spoločne na jednej strane barikády. Aj keď oni iba rečami. Čo myslíte, môžem si po tejto skúsenosti myslieť stále to isté? Ľudia sú vnímaví, vidia, kto to myslí vážne a kto bojuje proti výstavbe iba vtedy, keď sa mu to práve politicky hodí. Priznám sa, že ma ľudsky sklamaní vyjadrenia niektorých poslancov, ktorí, hovorili o tom, že ich to vôbec neprekvapuje a možno im to dokonca urobilo aj radosť. Sú totiž hranice, za ktoré normálny človek nejde, ani keď s niekým súperí. Ja nikomu neželám problémy so zdravím, alebo stratu života, rodiny, slobody.

Nekladiete si po tom všetkom otázku: má toto vôbec ešte zmysel? Nie ste znechutený?

Človek sa v takýchto situáciách pristihne pri rôznych myšlienkach. V cele som sa cítil veľmi osamelý a myslel som na to, či to malo zmysel. Veď dnes sa už na stavby ako Retro, či vežiak na Šancovej, ktoré vyvolali v čase výstavby množstvo emócií, pozeráme ako na súčasť Bratislavy. Ale keď som vyšiel von, ako prvú vec mi moja rodina ukázala jednu fotografiu. Moji susedia urobili transparent „Podporujeme starostu“. Osem metrov, možno aj viac. Viete si to predstaviť, čo to bolo za robotu? Na také čosi nikdy nezabudnem.

(bak, foto archív NM)

Mesto navrhlo kompromis. Električka môže obísť budovu SND

(Dokončenie zo str. 1)

Mesto Bratislava a ministerstvo kultúry sa stále nedohodli na trase električky pri novej budove Slovenského národného divadla (SND). Magistrát pristúpil aj ku kompromisu a navrhol k trase električky po Pribinovej doplniť dodatočnú obchádzku okolo divadla. Samospráva tvrdí, že aj keď zatiaľ nezískala súhlas ministerstva k tomuto riešeniu, proces prípravy novej električkovej trate sa už nemôže odkladať.

Mesto preto v najbližších dňoch predloží do procesu zmien a doplnkov územného plánu trasu po Pribinovej doplnenú o slučku okolo budovy divadla. Diskusia s rezortom kultúry sa tak presunie do územno-plánovacieho procesu, prípadne do procesu participácie v následnom posudzovaní vplyvov na životné prostredie, územnom či stavebnom konaní.

"Vo výsledku postavíme tú trať, s ktorou bude súhlasiť ministerstvo ako vlastník pozemkov. Ma-

gistrát zároveň zriadil medzinárodnú odbornú pracovnú skupinu na vyhodnotenie najvhodnejšieho technického riešenia trate, ktoré zamedzí negatívnym dosahom na divadlo," informovala o tom TASR hovorkyňa Bratislavy Katarína Rajčanová. Zmeny a doplnky územného plánu sú, ako tvrdí, územnoplánovacím podkladom, aby sa mohli začať skúmať navrhnuté trasy, a až za tým nasleduje štandardné povolenie konanie.

(bak, tasr, viz. HMB)

Peter Kresánek: "Na Slovensku všetko začína od bodu nula. Vo vyspelých krajinách stavajú na kontinuite."

V tomto roku si pripomíname novembrovú udalosť aj v kontexte vzniku bratislavskej samosprávy, ktorá začala písať svoju novodobú históriu pred 30 rokmi.

Peter Kresánek je slovenský historik umenia, pamiatkar a bývalý politik, pričom v rokoch 1990 – 1998 bol aj **primátorom Bratislavy**. Zákonite tak bol **pri zrode bratislavskej porevolučnej samosprávy**, kedy sa formovalo komunálne prostredie a mnoho súčasných pravidiel. Navštívili sme ho, aby sme zistili, ako si na udalosť po novembri 89', ale aj tie neskoršie, spomína s odstupom niekoľkých desaťročí.

Po novembri 89' ovládla spoločnosť eufória a očakávania z toho, čo prinesú zmeny na politickej scéne. Ako si na toto obdobie spomínate?

Pred a po novembri 1989 to bol pre mňa spád udalostí, ktorý som ja i všetci okolo mňa očakávali. A túžili po nich. Roky pred tým sme sledovali udalosti v Prahe, v Poľsku, Nemecku, Maďarsku. Takže zrútenie

Počas výkonu funkcie primátora Bratislavy v druhom volebnom období.

leckej besede. Vtedy som bol zamestnaný ako odborný asistent na Fakulte architektúry. Tu som sa aj začal moderovať povestné diskusné stretnutia a stal sa hlavným revolucionárom.

Angažovali ste sa aj mimo fakulty?

Popri fakulte sme pomáhali na sekretariáte Mestského výboru Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny, čo bolo prvé dni po revolúcii jediné miesto, kde sa začalo profesionál-

chíve, ale málokto bol zamestnaný ako odborný asistent na Fakulte architektúry. Tu som sa aj začal moderovať povestné diskusné stretnutia a stal sa hlavným revolucionárom.

Kde prebiehali prvé koncepčné diskusie a rokovania?

Rovnako v „Mozartovom dome“. Spoznali sa tam mnohí neskorší primátori a starostovia z celého Slovenska. Vo februári 1990 sa tu sformoval návrh ko-optácie Romana Hofbauera na post primátora Bratislavy, ako aj zoznam

patizantov extrémneho nacionalizmu. Bol som zvolený aj za poslanca Slovenskej národnej rady. Pretože som už kandidoval na primátora, čo si vyžadovalo plné nasadenie, som sa toho vzdal. Na to miesto nastúpil, vtedy relatívne neznámy, Ivan Gašparovič.

Aké najväčšie výzvy čakali na Vás ako komunálneho politika a porevolučného primátora?

Byť pri uvádzaní všetkých zmien by bolo zrejme pre každého euforické. Budúce demokratické voľby do samospráv na Slovensku a ich pravidlá fungovania boli známe už od septembra 1990. Vtedy sme spoznali významný Zákon o samosprávnom zriadení i Zákon o Bratislave. Prvý z nich bol a dodnes je, čímisi zásadne novým, inšpirovaný najmä praxou v Bavorsku. Výrazným rozdielom, napríklad aj oproti Českej republike, bola priama voľba primátora a starostu občanmi. Túto nezávislosť a istú stabilitu nám českí kolegovia veľmi závideli. Zákon o Bratislave, s výraznou decentralizáciou správy mestských častí, posilnil identitu a vzťah obyvateľov k najbližšiemu prostrediu, miestnym riešeniam. Pravdaže, tvorba správy mesta sa diala dosť dramaticky, ale spomínam na to ako „tvorivé napätie“. Vyžadovala si veľa diplomacie. Myslím, že sme sa so starostkami a starostami mestských častí navzájom vážili.

Očakávaný Zákon o obecnom majetku sme spoznali až v marci 1991. V Bratislave bola jeho aplikácia aj predmetom náročných dohôd s mestskými časťami. K tomu bolo potrebné, z úplne neznámeho, vypracovať Štatút mesta (doslova Ústavu mesta). Podľa zákona sme po jednom schvaľovali a prevádzali do osobného vlastníctva pôvodne štátne byty obyvateľom. Podpísal som takto viac ako 65-tisíc zmlúv. Občania to prijali veľmi pozitívne.

Ako bolo na tom mesto finančne?

Neustále bolo v strese pre nedostatok finančných prostriedkov. Celých osem rokov hrozilo pre neplatenie, napríklad zastavenie mestskej hromadnej dopravy, údržby, opravy, osvetlenia a ďalšie. Mestské zastupiteľstvo muselo

odhlasovať desiatky predajov. Zčasti boli tieto kroky kritizované, ale moderná samospráva nemá byť podnikateľom, ale podnikanie a rozvoj mesta čo najlepšie umožňovať.

Otvorili sa hranice. Ktoré mestá boli vtedy najväčšou inšpiráciou? Prečo?

V každom navštívenom meste niečo. Na prvom mieste to bola Viedeň. Už počas kandidovania na primátora som súkromne spoznal jedného z riaditeľov viedenského magistrátu a veľa sme sa navštévovali, diskutovali. Potom aj oficiálne so známym starostom Helmutom Zilkom a ďalšími.

V istom zmysle nás aj obdivovali. Niektoré údaje boli vtedy pre nich šokujúce. Na viedenskej radnici pracuje viac ako 18-tisíc zamestnancov a rozpočet je niekoľko stokrát vyšší. Viedeň má pravdaže približne štyriapolkrát viac obyvateľov ako Bratislava. Prepočítali sme to s nimi. Odpočítali ich kompetenčné náplne, funkcie kraja, cenové úrovne. Aj tak na jedného obyvateľa Viedne mala vtedy radnica k dispozícii 270-krát väčší balík finančných prostriedkov. Nikdy som si na to nestážoval, občania by na to reagovali „vaša starosť a úloha“. Napokon produktivita hospodárstva a tým aj podiel pre samosprávu je vo vyspelých krajinách podstatne vyššia.

Aké inšpirácie prišli z ďalších miest?

V hlavnom meste Belgického Valónska, v Namure, to bol digitalizovaný územný plán mesta s podrobnosťou podmienok pre jednotlivé parcely, čo vylučovalo akúkoľvek subjektívitu úradníkov.

V Düsseldorfe a v Kolíne nad Rýnom to bolo premiestnenie rušnej nábřežnej komunikácie pod zem, čo umožnilo obyvateľom užívať pokojný verejný priestor na brehu rieky Rýn. Dal som si spraviť aj ekonomickú štúdiu takéhoto projektu v Bratislave. Vyšla veľmi priaznivo.

Možno ešte viac opory som mal z priateľstva s primátormi miest „transformujúcich sa“ krajín. Aj keď najväčším prínosom boli napokon predsa len priateľstvá, diskusie a odovzdávanie skúseností doma, na Slovensku. S mnohými primátormi a starostami, od

Skalice cez Trnavu až po Košice. Najmä v prvom volebnom období nás spájali rovnaké problémy. Dodnes sme priatelia.

Trochu ma prekvapuje, že od roku 1998, kedy som skončil v komunálnej politike, sa ma nikto nikdy neopýtal na nejakú skúsenosť. Ani telefonicky. Konštatujem to s vedomím si mojej nedokonalosti, ale zrejme patrí k praxi na Slovensku, že všetko začína od bodu nula. Všade, vo vyspelých krajinách, sme sa stretli s jednoznačnou kontinuitou.

Aké bolo nastavenie a očakávania spoločnosti smerom k samospráve?

Vo verejnosti boli pozitívne nálady. Napokon, všade v Európe stotožňuje obyvateľ svoju identitu v takejto postupnosti: rodina, potom obec, kde býva, potom s regiónom a až potom so štátnym útvarom. Prvé volebné obdobia vygenerovali takéto pozitívne nálady a činy vo všetkých obciach a mestách Slovenska.

Bolo ťažké odkomunikovať zmeny verejnosti? A čo médiá?

Dôležité a pozitívne bolo aj komunikovanie o tomto systéme, čo podľa môjho názoru dnes chýba. Myslím, že sme úspešne vysvetľovali fungovanie, možnosti, právomoci, zodpovednosť i pojmy. Preto sa nestávalo to, čo dnes bežne. Napríklad aj medzi novinármi obvyklý nezmysel: „magistrát rozhodol, magistrát predal a podobne“. Zahmlieva to volanie občanov po zodpovednosti. Komunálni politici i novinári na to rezignovali. Na rozdiel od terajšej atmosféry v spoločnosti, som sa za tých osem rokov nestretol so žiadnym nekulturným útokom.

Pravidelne som chodil neskoro večer do rádia Ragtime, čo ma priznám sa celkom bavilo, lebo to bol svet poslucháčov vo veku mojich študentov i dcér, svet tzv. alternatívnej hudby a kultúry.

O tom, čo sa podarilo Petrovi Kresánkovi dosiahnuť, čo by teraz urobil inak, ale aj to, či potrebujeme reformu verejnej správy, sa dočítate v našom decembrovom vydaní.

Jana Pohanková
(foto archív PK)

Peter Kresánek s manželkou.

systému moci komunistickej strany bolo úžasnou úľavou a nikdy predtým nevyskúšaným začiatkom cesty.

Spomínam si na to celkom detailne. Ešte v dňoch 17. až 19. novembra som organizoval jednu z mnohých vopred plánovaných brigád na obnove jedného areálu technických pamiatok na strednom Slovensku. Ale už v pondelok sme s manželkou boli na známom zhromaždení v Ume-

nejšie niečo koordinovať. Zároveň sa tu dali tlačiť materiály VPN i ostatných študentských a politických skupín.

Neskôr sa aktivity presunuli do tzv. Mozartovho domu. Manželka, naše dcéry a asi tridsať ďalších dobrovoľníkov tu vypočulo a zaznamenalo denne stovky ľudí, ktorí v eufórii prišli vyrozprávať svoje osudy zasiahnuté komunistickým režimom. Boli to tisíce príbehov, ktoré sú síce v ar-

koopácií poslancov do dočasnej rady Národného výboru HL mesta Bratislavy za VPN. Bol som medzi nimi. Na zasadnutí 1. marca sa tak začala reálna revolúcia v plánoch mesta. Odhlasovali sme viac ako päťsto zmien územného plánu.

V „Mozartovom dome“ som zažil aj prípravu na prvé slobodné voľby, predvolebné zhromaždenia a víťazstvo. Prvé protesty, rozbité okná od sym-

Deň Záchranára II

Psychická záťaž sa počas zásahu zvyšuje, keď ide o dieťa

(pokračovanie z minulého čísla)

Pred niekoľkými rokmi sa na gymnáziu rozhodol, akou cestou sa ďalej vybrať. S kamarátom si povedali, že skúsia záchranárstvo. Po pár rokoch práce však prišiel stret s realitou. Zistili, že záchranár je z času na čas aj terénny sociálny pracovník, rieši rodinné vzťahy, asociálov, rieši všetko možné. **Adam Antl, hlavný záchranár**, nám priblížil ako vyzerá

práca v profesii, ktorá je neviditeľná, až kým sa človek nedostane do kritického stavu.

Spomeniete si na nejaký príbeh, ktorý vám dlhodobo leží v hlave?...

Pri jednom prevrátenom autobuse som bol účastný ako svedok, a šiel som okolo náhodou v civile. Je to trochu iná špecifická situácia, keď vás zastihne, musíte sa prepnúť do iného módu. Pri nehode boli žiaľ aj nejakí mŕtvi a viacero zranených.

Čo je na práci záchranára podľa vás najťažšie?

To je veľmi individuálna otázka. Každý záchranár má top negatívne aj top pozitívne zásahy. Pre niekoho môže byť to, čoho sa najviac bojí niečo, čo je pre druhého bezproblémovou záležitosťou.

Ja dobre zvládam autonehody. Vyznie to hlúpo, ale je to tak. Na to sme naučení a trénovaní, ideme pomáhať ľuďom, viac menej sa každý teší,

Spomeniete si na nejaký príbeh, ktorý vám dlhodobo leží v hlave?

Pri jednom prevrátenom autobuse som bol účastný ako svedok, a šiel som okolo náhodou v civile. Je to trochu iná špecifická situácia, keď vás zastihne, musíte sa prepnúť do iného módu. Pri nehode boli žiaľ aj nejakí mŕtvi a viacero zranených.

Čo sa vtedy so záchranárom deje?

V kritickom čase nehody sa vytvárajú tzv. manažérske, alebo veliteľské pozície, veliteľ zdravotníckeho zásahu - biela vesta, ktorí rozhoduje presne, kto bude čo robiť, kde bude lokalizovaný a kde sa bude nachádzať. Túto úlohu preberá prvá posádka, ktorá dorazí na miesto nehody. Všetko sleduje, komunikuje s operačným strediskom, nezaujímajú ich až tak stav pacientov, ale ten manažment okolo celého zásahu.

Kým čakajú na posádky, môžu začať triediť pacientov, následne sa určí farebné zaradenie podľa stavu, ďalšia posádka sa stará už v hniezde zranených. Je to náročné, našťastie sa to nedeje často, ale v konečnom dôsledku ma takáto práca baví, som v tom trénovaný a viem si následne obhájiť kroky, ktoré som v danom momente musel spraviť.

pokračovanie III. časti v budúcom čísle (Jana Pohanková, foto ZZS)

Katarína Brychtová:

"Staré Mesto som si zamilovala."

Našťastie, ako jedna z mála umelcov o prácu v týchto ťažkých časoch núdzu nemá. Práve naopak. Aktuálne môžeme Bratislavčanku **Katku Brychtovú** vidieť v novej relácii Klub na Trojke, aj vďaka čomu je stále dobre naladená a čierne myšlienky si nepripúšťa.

Tento rok žijeme zvláštnu dobu. Ľuďom preto čoraz väčšmi ubúda psychická pohoda alebo povedzme, rovnováha. No vy stále pôsobíte ako dobre alebo optimisticky naladená. Čo vás udržiava v psychickej rovnováhe?

Na rozdiel od väčšiny mojich kolegov som stále pracovala a aj teraz pracujem, takže našťastie nezažívam existenčné problémy. Naš život sa výrazne nezmenil. Manžel pracuje v nemocnici a ja nahrávam alebo nakrúcam. Od septembra vysielame Klub na Trojke, čo je program plný dobrých rád a inšpiratívnych rozhovorov, ktorý diváci môžu sledovať dva razy do týždňa na 3. kanáli RTVS. Pripravujeme aj nový podcast. Na nedostatok práce sa teda nemôžem sťažovať. Popritom veľa času trávim s rodinou, takže zatiaľ sa mi celkom darí udržiavať rovnováhu medzi prácou a oddychom. Od začiatku krízy sa snažím nepripúšťať si čierne myšlienky a myslieť pozitívne. Chýba mi kino, divadlo, fitko, ale to všetko sa dá vydržať. Hlavne nech sme zdraví, nech čo najmenej ľudí ochorie a nech sú ekonomické dôsledky krízy čo najmiernejšie.

Máte s ochorením aj osobnú skúsenosť?

Keď pred časom ochorela na koronu moja blízka priateľka, uvedomila som si, aké je naše zdravie krehké a aká je táto choroba nevyspytateľná. Je o desať rokov mladšia, zdravo sa stravuje, športuje, nuž a priebeh choroby vôbec nemala ľahký. Vysoké horúčky, strata čuchu i chuti, kašeľ... naozaj si treba dávať pozor, dôsledne dodržiavať opatrenia, byť zodpovední a rozumní.

Okrem spomínaného nového programu na trojke sa iným projektom v súčasnosti nevenujete?

Ako som spomínala, diváci ma môžu pravidelne vidieť v Klube na Trojke.

Občas počuť v dabingu a reklamách. Keď sa skončia opatrenia, opäť budeme cestovať s úspešným predstavením Klimaktérium po celom Slovensku. Pripravujeme aj záverečné vyhlásenie cien Detský čin roka. Tento rok, samozrejme, online. Je to krásny projekt, na ktorom s Ludwigom Baginom spolupracujeme už roky. Deti nám v konaní dobrých skutkov môžu byť príkladom i inšpiráciou. A opäť budem súčasťou Vianočného benefičného koncertu Úsmev ako dar.

Aktuálne vydanie Bratislavského kuriéra je novembrové, a tak, čo pre vás predstavuje spomienka na sedemnásty november?

17. november 1989 zmenil naše životy a otvoril nám úplne nové možnosti. Som šťastná, že som mohla byť pri tom. Nikdy nezabudnem na to euforické obdobie, keď boli všetci k sebe slušní, dobrí, láskaví. Naozaj to bola nežná revolúcia. Žiadna agresivita a vulgárnosť, na čo by sme si mohli dnes spomenúť.

Kde ste ako rodená Bratislavčanka vyrástli?

Vyrastala som na sídlisku Trávniky, neďaleko Prievozu.

Aké ste mali detstvo?

Veľmi rada na to obdobie spomínam. Mala som bezstarostné detstvo plné hier. Väčšinu času sme trávili na dvore. V Prievoze bola pekárň, dve skvelé jadranské zmrzliny, záhrady, kam sme chodili na čerešne. Keď som mala 12 rokov, presťahovali sme sa do

centra mesta a stala som sa Staromešťankou.

Máte vďaka tomu rovnako kladný vzťah aj k Starému Mestu?

Staré Mesto som si zamilovala. Žije sa tu naozaj výborne. Vyrástli tu naše deti. S kočkami som prebrázdila všetky parky, uličky mám prechodené krížom-krážom. Som tu spokojná a šťastná. Ale mám rada mnohé miesta Bratislavy, ako aj sad Janka Kráľa, Kolibu, Devín. Chvilu sme bývali v Dúbravke a aj tam bolo fajn. Celkovo, Bratislava je veľmi príjemné mesto na život a je tu veľa pekných zákutí.

Ktoré monumenty Bratislavy sa vo vašich spomienkach na detstvo vynárajú najčastejšie?

Spomínam si na Slavín, kde sme mali iskričkový slub. Neďaleko bývala naša babička. Potom na dnešný Prezidentský palác, kam sme chodili na dramatický krúžok a už vtedy sa mi to miesto páčilo. No a za vysokoškolských čias som každý deň chodila okolo Dómu svätého Martina, pretože aula VŠMU, kde sme skúšali na herecké skúšky, bola oproti Bohosloveckej fakulte. A ranné detstvo je pre mňa nábrevie Dunaja. Tam sme sa chodili hrať, keďže som chodila do škôlky na Kúpeľnej ulici.

Veronika Trojanová
(foto – RTVS / Milan Krupčík)

celý článok nájdete na bakurier.sk

Ako rýchlo a zmysluplne dokáže uplynúť 30 rokov?

Tak na túto otázku asi neexistuje jednotná odpoveď. Vo všeobecnosti a zo skúsenosti starších ročníkov sa dá však konštatovať, že najlepším zrkadlom času sú deti, a to nielen tie vlastné. A najlepšie o tom dokážu rozprávať tí, ktorí svoj život zasvätili aj pracovne výchove a starostlivosti o tých najmenších.

Našli sme jeden výnimočný a inšpiratívny príbeh, ktorý sa odohráva na jednom obyčajnom petržalskom sídlisku. Petržalská **Materská škola Bzovicka** patrí k jednej z tých žiadanejších v širokom okolí. A prečo je tomu tak? Na to nám dala odpoveď pani **Božena Kováčová**, dnes už bývalá riaditeľka tejto škôlky.

Pri kormidle na poste riaditeľky zotrvala presne 30 rokov. Navyše, deťom v predškolskom vzdelávaní sa venovala v rôznych zariadeniach po celej Bratislave od roku 1974. Bez ohľadu na politické zriadenie, meniace sa podmienky v samosprávach, tlaku okolia zo strany zriaďovateľov, ale aj rodičov, vždy mala na zreteli iba jedno - zdravý, plnohodnotný a harmonický vývoj tisícok detí, ktoré prešli jej rukami. Dnes, keď stretáva svojich odrastených škôlkarov, ako vodja na Bzovicku už oni svoje

Od začiatku spolu: Renáta Tesiová, Helena, Suríniová, Božena Kováčová a Edita Jurenková.

deťom v predškolských zariadeniach venovala celých a neuveriteľných 46 rokov. Začínala v roku 1974 ako učiteľka na MŠ Západná v Starom Meste, nasledovali viaceré škôlky v Ružinove a Petržalke, aby v roku 1991 zakotvila v mladosti úspešná volejbalistka na vtedy vzdialenej periférii Petržalky, na Bzovíkovej ulici. "Od začiatku som mala jasnú predstavu, ako chcem, aby sa naša škôlka uberala.

tie v spádových oblastiach alebo tie, ktoré boli niečím výnimočné. "To bol presne náš prípad. Podarilo sa nám škôlku udržať najmä pre jej obsahové zameranie a vybudované zázemie. Všetko sme vtedy vsadili na jednu kartu, avšak overenú a doteraz platnú. Stali sme sa nielen v Bratislave, ale povedala by som, že na celom Slovensku priekopníkmi v prístupe k predškolskému vzdelávaniu.

lo sa to však najmä vďaka neutíchajúcej túžbe pani riaditeľky. "Keď som koncom minulého storočia prišla s projektom bazény a sauny, narazila som na nepochopenie. Nepomáhali ani argumenty o zdravom vývine detí. Nevzdala som to však na lokálnej úrovni a napísala som projekt zaoberajúci sa pozitívnym dopadom pohybu na vývoj detí, s ktorým som išla až na ministerstvo. Tam som

ostalo však iba pri tom. "Začali sme organizovať klasické lyžiarske výcviky, letné školy v prírode, navštevovali sme krásy Slovenska, hrady, zámky. V každej jednej aktivite sme sa snažili skĺbiť vzdelávanie s pohybom a navyše hravou formou. To bol základ nášho premýšľania a verím, že aj moje nástupkyne ostanú v takomto nastavení," dodáva Božena Kováčová, ktorej príbeh

max. 146 detí a stalo sa, že hlásilo sa 175 detí a my sme mohli vziať iba 40. Hľadali sme preto riešenia a našli sme ich napríklad v zrušení školníckeho bytu, čím vznikla pred časom ďalšia plnohodnotná trieda. Som rada, že súčasné vedenie Petržalky uvažuje tiež týmto smerom a podobné projekty bežia už na viacerých škôlkach," vysvetľuje riaditeľka.

V Anglicku nespia

Škôlka bola a je veľmi aktívna aj v rôznych medzinárodných projektoch, z ktorých čerpajú inšpiráciu. Viaceré pedagogičky sa opakovane zúčastnili výmenných pobytov v zahraničí, napríklad v Írsku či Anglicku. "Chceli sme bojovať proti stereotypom a toto bola jedna z ciest. Pozrieť sa a naučiť sa v zahraničí nové veci, ale aj jazyk. Napríklad vedeli ste, že Angličania nám závideli naše spálňičky pre deti? Oni to nepoznali, tam sa jednoducho na obed nespávalo," spomína s úsmevom.

Všetko je o na konci aj tak o ľudoch

Sama a bez podpory kolegyň, či prajných rodičov, by sa sny premieňali na realitu iba ťažko. "Áno, všetko začína a končí na ľuďoch. Nielen financie, ale hlavne

deti, naplňuje ju pocit zmysluplnosti a tepla pri srdci.

Takmer polstoročie s deťmi

"Veru, utieklo to ešte rýchlejšie ako voda. V prvom rade som vďačná, že som dostala od života takúto príležitosť. Bola to úžasná etapa môjho života, v ktorej som si splnila viacero snov a snáď aj preto som sa v tomto roku rozhodla, že prenechám miesto mladším," začína rozprávanie pani Kováčová, ktorá sa

Tým, že som bola telom aj dušou veľká športovkyňa, vedela som, že moja škôlka musí klásť dôraz na pohyb, a to v najrôznejších formách," spomína.

Prežili hlavne tí pripravení

Deväťdesiate roky neprišli demograficky rozvoju školských zariadení, práve naopak. Úbytok detí a prázdne triedy mali za následok, že v tej dobe zaniklo do 10 predškolských zariadení. Zachovali sa len

Spolu s mojím tímom sme si povedali, že budeme to robiť inak," prezrádza pani Boženka, ktorej sa podarilo v neľahkých časoch vybudovať takmer nemožné. MŠ Bzovicka je dodnes jedna z mála slovenských škôlok, ktorá má bazén a saunu, vonku multifunkčné detské ihrisko, ako aj dopravné ihrisko, priestory na gymnastiku či džudo. Nerodilo sa to ľahko. Bez pomoci samosprávy, odkázaní iba na sponzorov a hlavne rodičov. Podari-

napokon dostala zelenú a môj sen sa začal naplňovať," spomína si na vtedajšie okolnosti pani riaditeľka, ktorá bazén otvárala v roku 2000.

Pokles chorobnosti o vyše 30 %

Netrvalo dlho a výsledky sa dostavili. Už na druhý rok klesla v škôlke chorobnosť detí o vyše 30 %. Pravidelné plávanie, sauna a množstvo pohybových aktivít sa pozitívne podpísali na zdraví detí. Ne-

môže byť inšpiráciou pre mnohé dnešné zariadenia. Nie je totiž všetko iba o peniazoch.

Nedostatočné kapacity dobehli všetkých

Už okolo roku 2005 začal byť v celej Bratislave problém s kapacitami škôlok, ktorý trvá zhruba 15 rokov až dodnes. Nepodariť sa to vyriešiť ani jednej komunálnej garnitúre. "S ťažkým srdcom som musela odmietat prihlášky rodičov. Naša kapacita je

podpora, uznanie, tolerancia, flexibilita. To všetko potrebujete, aby ste mohli rásť. Som vďačná všetkým, čo priložili ruku k dielu a stáli pri nás. Za všetkých musím spomenúť aspoň tri kolegyne, ktoré to so mnou ťahali takmer od začiatku - Renáta Tesiová, Helena Suríniová a Edita Jurenková. Ďakujem dievčatá."

(pk, foto archív MŠ Bzovická)

ZŠ Biskupická: „rómska“ škola bez predsudkov

Základná škola Biskupická je jediná škola v hlavnom meste, ktorej väčšinu žiakov (80 %) tvoria deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Je preto známa aj ako „rómska“ škola. Mnoho organizácií a inštitúcií však vôbec netuší, že sa v Bratislave škola s takýmto prívlastkom nachádza. Jej riaditeľka **Iveta Horváthová** získala v roku 2018 ocenenie **Učiteľ bez predsudkov v ankete Zlatý Amos**.

Profilácia školy sa realizovala postupne

Zriaďovateľom ZŠ Biskupická je mestská časť

začal klesať počet žiakov. Súviselo to s nepriaznivým demografickým vývojom. Podľa riaditeľky Ivety Horváthovej škola postupne prechádzala zmenami v etnickom zložení a sociálnej skladbe žiakov: „Narastajúci počet rómskych žiakov sa stretol s negatívnym ohlasom nerómskych rodičov. Danú situáciu začali riešiť voľbou iných škôl, aj napriek ich väčšej vzdialenosti od miesta bydliska. V priebehu niekoľkých rokov sa naša škola v dôsledku úbytku nerómskych detí stala prakticky „rómskou“ školou“. Okrem detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, školu navšte-

si vzájomne pomáhajú, a preto zvládajú riešiť problémové situácie. Na našej škole pracuje aj školský špeciálny pedagóg, školský psychológ a dvaja asistenti učiteľa. Tak ako na každej škole, aj tu čelia problémovému správaniu žiakov. Najviac starostí majú učelia s neospravedlňovacími hodinami žiakov. Tento problém sa snažia riešiť individuálnymi osobnými pohovormi so žiakmi a ich rodičmi, alebo aj s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave. Ako uvádza riaditeľka školy „veľký podiel na týchto neospravedlňovaných hodinách majú práve rodičia, ktorí ich

Podpora od inštitúcií áno, od štátu nie

Na dobré fungovanie takejto školy je potrebná podpora. Spolupráca s Miestnym úradom v Podunajských Biskupiciach a so starostom Zoltánom Pékom je podľa slov riaditeľky nelen na profesionálnej, ale aj priateľskej úrovni. Škole okrem zriaďovateľa pomáha farský úrad, občianske združenie Romano Kher, či Futureg, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centrum špeciálnopedagogického poradenstva na Nevädzovej ulici. O pomoc a spoluprácu často žiadajú mestskú a štátnu políciu,

tuálnym zastúpením rómskych detí.“

Väčšina absolventov si urobí maturitu

Základná škola pripravuje deti na výber povolania. Žiaci ZŠ Biskupická sa majú veľký záujem predovšetkým o stredné odborné školy so štvorročným študijným maturitným odborom. Vo väčšine si vyberajú stredné elektrotechnické, umelecké, športové, marketingové, pedagogické školy a hotelové akadémie, dopravné priemyslovky. Zo stredných odborných škôl s trojročným učebným odborom dominuje oblasť hotelierstva, gastronómie,

po roku zo študijného odboru prestúpia na odbor učebný alebo skončia na úrade práce. Takých žiakov je ale našťastie málo.“

Najdôležitejší je učiteľský kolektív

Napriek náročnej práci učelia v tejto škole vnímajú svoje povolanie ako poslanie. „Každé jedno „ďakujem“ z detských úst nás motivuje do ďalšej práce,“ hovorí riaditeľka. V záujme školy je vytvoriť pre deti také prostredie, kde zabudnú na realitu, kde môže byť každý sami sebou a nebude záležať, či sú z detského domova, akú majú farbu pleti a z akého

Podunajské Biskupice od roku 1989. Ako prvá škola v biskupickom regióne začína v roku 2001 vzdelávať žiakov so špeciálnymi potrebami. O štyri roky neskôr na škole zriadili nultý ročník pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré po dovŕšení 6. roku veku nezískali školskú spôsobilosť. Po roku 2005

vujú aj deti z neďalekého Centra pre deti a rodiny. Celkovo 12 % žiakov tvoria žiaci so špeciálnymi potrebami. Školu tento školský rok navštevuje 187 žiakov.

Najväčším problémom sú neospravedlňované hodiny

Na škole funguje stabilný kolektív učiteľov, ktorí

nechávajú často doma bez toho, aby mali na to nejaký skutočne vážny dôvod. Práve spolupráca s rodičmi sťažuje učiteľom ich prácu. „Ale i tak nás stále neprestáva baviť vzbudzovať u nich záujem o ich vlastné deti. K spolupráci ich motivujeme rôznymi aktivitami,“ hovorí riaditeľka.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, či Centrum pre deti a rodiny Bratislava. Špeciálnu pomoc od štátu však riaditeľka školy nepocituje: „Myslím si, že je to na základe slabšej informovanosti, že aj v Bratislave sa nachádza škola s vysokým percen-

kaderníctva a vizáže. Podľa riaditeľky školy sú žiaci s výberom strednej školy veľmi spokojní: „Vzdelávajú sa v konkrétnej oblasti, ktorá ich baví, naplňa a hlavne pripravuje na výkon povolania. Žiaľ, stretávame sa aj s takými prípadmi, keď žiaci zo subjektívnych príčin nezvládajú plniť nároky strednej školy, a tak

prostredia pochádzajú. To sa dá podľa riaditeľky školy dosiahnuť len ak je kolektív učiteľov jednotný: „V pozícii riaditeľky školy je dobrý pracovný kolektív pre mňa veľmi dôležitou časťou motivácie pre zotrvanie v tejto práci.“

(mg, foto ZŠ Biskupická)

Pripomíname si v NOVEMBRI 14. november – Svetový deň diabetu

Cukrovka - diabetes mellitus je ochorenie, ktoré je neviditeľné a vo svojej podstate nebolí. Preto je ľahko prehliadnuteľné a často neskoro diagnostikované. Diabetes mellitus sa kvôli jeho enormnému nárastu v populácii považuje za neinfekčnú epidémiu tretieho tisícročia. Aj preto je dôležité mu venovať pozornosť.

Na Slovensku cukrovka trápí okolo **355-tisíc** Slo-

ovákov a každým rokom okolo **20-tisíc** pacientov pribudne. Z veľkej časti tvoria tento počet pacienti s diabetes mellitus II. typu, ktorý sa vyskytuje najmä u vekovo starších osôb. Nakoľko je spájaný prevažne s obezitou a nesprávnou životosprávou, postihuje aj čoraz mladšie ročníky. Diabetes mellitus I. typu sa na Slovensku vyskytuje približne u 27-tisíc pacientov s diabetom, pričom tento typ diabetu sa objavuje už v mladšom veku. U nás sa lieči

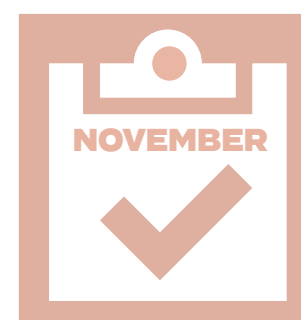
na cukrovku okolo 2000 detí do 18 rokov. Celkovo choroba už teraz postihuje viac ako 463 miliónov ľudí po celom svete.

Mohli by sme povedať, že cukrovka je choroba, ktorá nie je rada osamote, a dodatočne môže poškodiť

srdce, oči, obličky, cievy aj nervy. Preto je pre diabetikov veľmi podstatné dodržiavať lekárske odporúčania, dbať na zdravú životosprávu, mať dostatok pohybu, ale taktiež starať sa o svoju duševnú pohodu, radovať sa a stretávať sa s ďalšími cukrov-

Asociácia diabetikov Slovenska pomáha ľuďom, najmä seniorom, ktorým bol diagnostikovaný diabetes:

- zdieľa novinky o zdravotnej starostlivosti a životospráve,
- organizuje stretnutia klubu diabetikov a besedy,
- spolupracuje s lekármi, organizuje prednášky diabetológov aj pre verejnosť

kármi. Aj v Bratislave sa nachádzajú združenia pre diabetikov, ale toho času nie je dostatok klubov, kde môžu diabetici zdieľať svoje poznatky zo života s cukrovkou. Pre rodičov s mladými diabetikmi je taktiež dôležité vymieňať si skúsenosti a vedieť, že s týmto bojom s ochorením aj so samotným systémom nie sú sami.

Celoročne, ale najmä počas mesiaca november sa združenie Asociácia dia-

betikov Slovenska zúčastňuje edukačných besied a webinárov dôležitých pre šírenie osvedy o tomto ochorení.

Asociácia diabetikov Slovenska
Vlčkova 26
811 04 Bratislava
adidas.zdruzenie@gmail.com
Facebook: Asociácia diabetikov Slovenska

Jednou nohou v troch štátoch súčasne. Poznáte TROJHRAN?

Vo všeobecnosti ide o svetový unikát. Na Slovensku máme obdobných miest iba päť. No a jedno z nich sa nachádza v okrajovej časti nášho hlavného mesta. Ako inak, keďže ide o geografický bod, v ktorom sa pretínajú hranice troch štátov. Boli ste ho už navštíviť?

Predstavte si, že jednou nohou môžete stáť v jedinom okamžiku v troch štátoch naraz. Konkrétne Maďarska, Slovenska a Rakúska. Nie, nejde o scénu z fantasy filmu Návrat do budú-

cnosti, ale o realitu obyvateľov bratislavskej mestskej časti Čunovo, maďarskej obce Rajka a rakúskej obce Deutsch Jahrndorf. Teda lokality, ktorá je od historického centra hlavného mesta vzdialená len pár kilometrov.

Miestni obyvatelia túto oblasť nazývajú hovorovo Trojhran, no spisovne sa označuje skôr ako Trojmedzie či Trojhраниčie. Tak či onak, na celom svete existuje takýchto miest iba 157.

(vt)

V 30-tych rokoch minulého storočia, kedy sa dá o Bratislave hovoriť stále ešte ako aj o nemeckom meste, o čom svedčila prítomnosť početnej nemeckej menšiny starých Prešpurákov, vydalo vydavateľstvo Samuela Steinera útlú knižôčku Karola Benyovszkého „Mýticky starý Prešporok“. Nie je od veci si v tejto knižke po rokoch zalistovať a prerozprávať staré príbehy.

Strašidlo z magistrátu

Na pravom rohu Zelenej ulice dodnes stojí dom nazývaný Bratislavčanmi zelený. Prešporskí Nemci ho nazývali po svojom „Grün-Stübl Haus“. Dom sa spomína už pomerne často v testamentoch z XV. storočia. Mestská účtovná kniha z roku 1550 potvrdzuje, že vo svojom vnútri aj zvonka je pomaľovaný rôznymi zelenými výjavmi. Počas vlády kráľa Ferdinanda I. sa v ňom často uskutočňovali rôzne zasadnutia mestskej rady a prešporskej župy, rovnako ako dôležité stretnutia a rokovania. Neskôr sa z neho stal výčap vína, kde mestskí patricijovia organizovali svoje rodinné slávnosti, krstý a svadby. Z mestskej účtovnej knihy sa dá napríklad aj dozvedieť, že v roku 1532 sa tu nalievalo aj mestské víno. 5. októbra tu privítali syna Jána Hunyadyho „grünstüblským“ vínom a 13. októbra toho istého roka sa tu zhromaždili ženy mešťanov predtým,

ako sa vybrali na hrad privítať Jána Hunyadyho. 10. apríla 1671 prebiehal v budove súd, ktorý odsúdil za vlastizradu Františka Bonisa k trestu smrti, ktorý bol aj hneď nemilosrdne vykonaný na Hlavnom námestí. V polovici XVIII. storočia bola zadná časť domu prestavaná na divadlo. Hrávala tu slávna divadelná skupina nemeckého herca Karola Wahrsa a sporadicky prichádzali do Prešporoku aj rôzne operné spoločnosti z Talianska. Divadlo s veľkou obľubou pravidelne navštevovala aj Mária Terézia. V roku 1781 sa dom dostal v dražbe do vlastníctva uznávaného a majetného krajčírskoho majstra, ktorý ho nechal prestavať na veľmi pohodlný obytný dom. Dve veľké pôvodné rokovacie miestnosti však ponechal v pôvodnom stave. Do jednej z nich kde sa nachádzal slávny rokovací stôl a zásuvková komoda, si preniesol aj svoju po-

steľ. Prešlo už niekoľko dní, čo sa krajčírsky majster usalašil vo svojom novo zrekonštruovanom dome a zo dňa na deň bola jeho nová spálňa v bývalej rokovacej miestnosti príjemnejšia. Už si ani nevedel presta-
viť spať inde, ako len tu sa raz v noci udialo čosi nezvyčajné. Staré hodi-
ny na stene udreli práve polnoc a zahrli k tomu peknú pesničku, keď sa tu zrazu roztvorili dvere a v miestnosti sa zjavil starý mestský sudca vo svojom čiernom talári, a v rovnakých ornátoch ho nasledovali
prísediaci z mestskej rady. Rozostavili sa okolo stola. Kraj-
č í r -

skemu majstrovi skoro zastal dych a stíchol tak, žeby bolo v miestnosti počuť aj malú myšku. V tom sa sudca pobral k starej zásuvkovej komode a vytiahol najvyššiu zásuvku, z ktorej vybral zväzok starých spisov a vrátil sa k stolu, kde ostatní v úplnej tichosti čakali pri stoličkách čo stáli okolo stola. Na jeho znamenie sa posadali a začali rokovať. Dohadovali sa o vážnych veciach, čo bolo zjavné z ich posunkov. Nerozumel však ani slovo. Majster od samej hrôzy nedokázal vysloviť ani slovko. V tom udrela jedna hodina. Mestská rada ukončila rokovanie, vrátila spisy na svoje miesto, zdvihla sa a opustila miestnosť. Vlastník domu si však hneď na druhý deň začal hľadať nový dom.

Z nemčiny voľne
prerozprával
Sven Šovčík

— INZERCIA —

SUISSE

V našej ponuke,
pre Vás
Švajčiarske
sladkosti

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk

Bratislava a jej premeny

Pripomínáme si ...

Jeden z najplodnejších fotoagrafov Bratislavy a v nej realizovaného divadelného života Anton Šmotlák bol komorným, parlamentným stenografom. Do dejiska publicistickej fotografie vstúpil uprostred svojho života ako skúsený novinár. Jeho archív bol akousi bratislavskou kultúrnou kronikou. Fotografie vytvorené Antonom Šmotlákom, ho prezentujú nielen ako dokumentaristu, ale aj ako

fotoagrafa - výtvarníka. **ŠMOTLÁK Anton** (15.11.1920, Nitra - 24.1.1979, Bratislava), fotograf, stenograf. 15. novembra si pripomenieme nedeľu 100. narodeniny fotoagrafa a prvého komorného stenografa Antona Šmotláka, ktorého už za živa nazvali „básnikom okamihu“. Narodil sa v roku 1920 v Nitre. Študoval v svojom rodisku, kde v roku 1940 s vyznamenaním maturoval na Obchodnej akadémii. Nasledovalo

štúdium v Bratislave na Vysokej škole hospodárskych vied a na Právnickej fakulte Slovenskej

univerzity. Dostal diplom učiteľa pre stredné školy. Okrem toho, pre vynikajúcu teoretickú i praktickú znalosť stenografie mu umožnili vykonať štátnu skúšku z tohto odboru. Stal sa prvým slovenským komorným stenografom a ním aj zostal až do príchodu bežných magnetofónov. Zostavoval učebnice a slovníky pre školy a kurzy, vyučoval v rôznych formách štúdií. Od roku 1940 bol agentúrnym stenografom bývalej Slovenskej tlačovej kancelárie v

Bratislave. Od roku 1942 spolupracoval s ilegálnym protifašistickým hnutím a pre protifašistické výroky i odmietnutie spolupráce s Úradom propagandy Slovenského štátu bol viackrát krátko zaistený a vyšetrovaný Gestapom. V povojnovom období bol Anton Šmotlák úradným stenografom na dôverných politických rokovaníach a konferenciách, externým učiteľom na stenografických školách a kurzoch. Napísal a vydal 12 stenografických pub-

likácií a redigoval časopisy Stenograf, Slovenský stenograf a Stenografická prax. Nasledujúce roky patrili redaktorskej práci a v rámci nej sa Anton Šmotlák stal vášnivým fotoagrafom. Absolvoval kurz usporiadaný Zväzom československých novinárov a nadobudol výučný list v odbore fotoreportér a fotograf. Pre Antona Šmotláka nastala nová éra umeleckej tvorby, ktorú nasledujúcimi slovami charakterizuje jeho syn Anton.

Lido patrilo medzi najväčšie a najmodernejšie plážové kúpaliská v Československu.

Kúpalisko Lido

sa rozprestieralo približne 500 metrov od Starého mosta po dnešný most Apollo na petržalskom brehu Dunaja. Jeho vznik sa datuje okolo roku 1920 kedy otvorili kúpalisko s honosným názvom Ostende. Tento dátum možno považovať za skutočný zrod bratislavského lida. Avšak ani v novej lokalite sa obľúbený "štrand" nebezpečnosti. Po tom, čo väčšinu jeho piesku odplavil Dunaj, bolo na

jeho mieste v roku 1924 vybudované nové kúpalisko, ktoré dostalo pomenovanie Lido. Patrilo medzi najväčšie a najmodernejšie plážové kúpaliská v Československu. Pre Bratislavčanov sa stalo miestom, „kde je človek blažený, zabudne – keď aj len prechodne – na všedenné starosti, na neúprosnú, namáhavú honbu po každodennom chlebičku. Len plavky zostanú a – pocit duševne spokojného, obľahčeného človeka, ktorý sa zbavil boľavej ťarchy existenčných bojov.“ Z mesta na Lido premával špeciálny parník, ale dalo sa sem doplávať od Starého mosta, ak sa nestalo, že silný prúd zanesol plavcov až po Zimný prístav. Na začiatku mali hostia kúpaliska k dispozícii štrkovitý úsek pobrežia, kabínky z dreva a malý bazén. Lido v tom čase tvorili šatne pre jednotlivcov i rodiny, reštaurácia, cukráreň, trafika, detské korzo, tanečná sieň, a takisto bolo možné využiť služby holiča. V roku 1934 pribudol väčší bazén s dĺžkou 33 m, ktorý bol v tom čase najväčším bazénom v Bratislave.

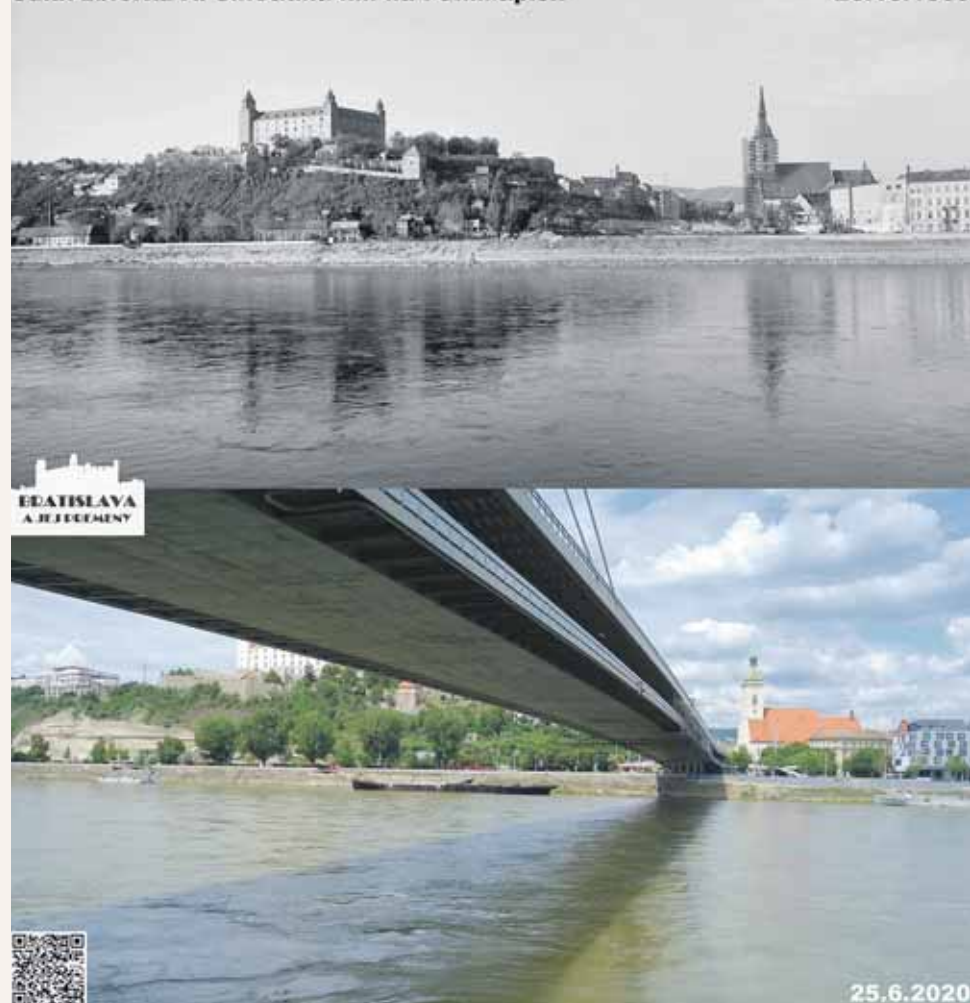
text Lele Zemanová

zdroj foto: foto © A.Šmotlák/L.Deák OZ BAJP

Súkr. zbierka A. Šmotláka ml. na PamMap.sk

26.10.1969

Most SNP

začali stavať v roku 1967. V medzinárodnej architektonickej súťaži zvíťazil iný návrh, no z ekonomických dôvodov sa rozhodlo pre návrh, ktorý skončil až na štvrtom mieste.

Cestnú premávku na ňom začali už v roku 1972. Kompletne ho dokončili aj s kaviarňou Bystrica v roku 1974. Dĺžka mosta je 432 m, dĺžka cesty premostenia je 303 m a šírka mosta je 21 m.

V moste sa nachádza vodovodné potrubie na zásobovanie Starého Mesta z Petržalky. Osvetlenie mosta bolo pôvodne riešené 3 000 svietidlami na držiadlách zábradlí, v roku 1998 bolo nahradené stožiarovým osvetlením s 52 špeciálnymi svietidlami. Nový most v kategórii zavesených mostov obsadil po svojom otvorení v roku 1972 hneď štvrté miesto na svete. V užšej kategórii zavesených mostov, teda mosty iba

s jedným pylónom a iba s jednou závesnou rovinou, mu svetové prvenstvo zostalo dodnes. Na treťom mieste je medzi mostami so šikmým pylónom.

V roku 2001 bol vyhlásený za stavbu storočia na Slovensku v kategórii mostné stavby.

foto © A.Šmotlák/L.Deák OZ BAJP

Rádio VIVA:

"Regionálne sme najbližšie k občanom."

Ivan Lacho vedie Rádio VIVA už 5. rok.

Vyštudoval síce STU, odbor svetelná technika, ale celý život ho to ťahalo k hudbe a filmu. Na strednej škole objavil čaro Divadla Hudby. Keď nastúpil na STU (vtedy ešte SVŠE), tak sa prihlásil do Divadla Hudby na Mladej Garde. O rok sa stal jej šéfom a o ďalší rok založil Divadlo Hudby pri ELAM klube. Potom sa stal šéfom video sekcie pri T-klube v Bratislave a nakoniec založil spolu s kamarátom z detstva spoločnosť INTERSONIC venujúcu sa distribúcii filmov do kín, VHS a neskôr DVD. Pred 5 rokmi začal prevádzkovať regionálne rádio v Bratislave, **Rádio VIVA**.

Ako sa z distribútora filmov stane prevádzkovateľ rádia?

Príchodom internetu sa zmenil celý svet filmovej distribúcie. Pirátstvo, ktoré vždy v malej forme existovalo, sa stalo národným športom. Vydali ste DVD a na druhý deň, keď sa objavilo na pultoch, ho desiatky pirátskych stránok doručili 200 000 ľuďom zadarmo cez internet. Bohužiaľ, tu štát tradične zlyhal v ochrane práv. Tam, kde vás v Nemecku, USA alebo vo Francúzsku pri nelegálnom šírení filmov a sťahovaní vysoko pokutovali, alebo odpojili od internetu, u nás nič. V Nemecku a Francúzsku potom mohli vzniknúť legálne online VOD distribučné kaná-

ly. V CZ a SK teraz máme dominanciu výhradne zahraničných portálov ako NETFLIX a HBOGO. Keďže majú premiérové filmy, seriály a pýtajú v priemere 10 eur na mesiac, tak sa to už neoplatí robiť ani pirátom. Takže tam, kde sme my stratili miesto na trhu kvôli pirátom, piráti strácajú význam kvôli lacnému NETFLIXU. Trh to vyriešil sám. A tak, keď som dostal možnosť prevádzkovať rádio, tak som sa vrátil k svojej druhej záľube po filme – k hudbe.

Aké boli vaše predstavy s Rádiom VIVA?

Naša predstava bola vybudovať silné regionálne rádio po vzore Košíc a Trnavy. Vybudovali sme štúdio a začali vysielat od 06:00 do 18:00 moderované vy-

sielanie. Mali sme každú pol hodinu správy, dopravu a počasie. Hudbu sme prispôbili modernejšiemu mestskému formátu a opustili sme oldies formát pôvodnej VIVY. Oslovili sme všetky mestské časti na spoluprácu. Získali sme podporu primátora Nesrovnala a Magistrátu mesta Bratislavy, župana Pavla Freša a Bratislavský samosprávny kraj, starostu Ružinova Dušana Pekára a mestskú časť Ružinov. Mali sme tiež veľmi dobré spolupráce s mestskými časťami Petržalka, Rača, Karlova Ves. Propagovali sme všetky akcie Magistrátu, BSK a vybraných mestských častí. Pokrývali sme divadlá, filharmóniu, múzeá. Boli sme partnerom majálesov a púti vo vybraných mestských čas-

tiach a partnerom všetkých veľkých bežeckých akcií odohrávajúcich sa v meste ako ČSOB Maratón, TELEKOM Night run a ďalších. V bežeckej sezóne sme pokrývali až 2 bežecské akcie za víkend celých 5 mesiacov. Popri vysielaní sme otvorili Víkendovú školu moderovania, kde sme školili nových nádejných moderátorov a redaktorov pre prácu v rádiu. Uvedomili sme si, že na túto profesiu nie je žiadna iná škola a záujem mladých ľudí bol veľký. Že sme boli v tejto škole úspešní, svedčí umiestnenie našich moderátorov vo veľkých rádiách: 2x Expres, 1x Fun, 3x Európa 2, len za 2 roky existencie školy. Bratislava mala skutočne záujem podporovať regionálne vysielanie a mať po vzore Košíc, Trnavy, Liptova vlastné mestské rádio.

Hovoríte v minulom čase?

Áno, v minulom čase. Prišli voľby do BSK a komunálne voľby na primátora a starostov mestských častí. Všetko, čo sa za tie roky vybudovalo, skončilo v koši. Prišli noví ľudia a iné názory na to, či Bratislava potrebuje Metropolitné regionálne rádio. Vraj im stačí internet.

Takže, aká je budúcnosť Rádía VIVA?

Oslovila nás Mestská časť Petržalka. Metropolitné rádio je vraj to, čo budú potrebovať na spropago-

vanie akcií v roku 2021. Tešíme sa na spoluprácu. Oslovíme znova Magistrát, BSK a mestské časti, či sa nevrátia k podpore regionality nášho rádia. Naďalej máme záujem pomáhať, podporovať všetky kultúrne podujatia a projekty v regióne. Viac ako inokedy to po dnešnej situácii s COVID19 bude potrebné.

Na akých frekvenciách si môžu poslucháči naladiť Rádio VIVA a aká je vaša počúvanosť?

Rádio VIVA môžete naladiť v Bratislave a okolí na frekvenciách 94.9, 101.1 a 93.3 Mhz. V Nitre na frekvencii 101.0 Mhz. Pokrývame signálom všetko od Malaciek na západe, až po Levice na východe, Topoľčany na severe. Pripravujeme spustenie vysielateľa v Trnave na frekvencii 101.0 Mhz, ktorý pokryje signálom až po Piešťany na severe. Spolu je to viac ako 800 000 ľudí na západe Slovenska. Podľa merania počúvanosti počúva Rádio Viva týždenne 35 % poslucháčov Bratislavy.

Ako vás zasiahol COVID19?

Rádio je závislé od reklamy a my sme tiež pocítili významný pokles. Ale sme radi, že naši tradiční klienti, ktorí potrebujú reklamovať v regióne, s nami stále zostávajú. Ponúkame novým klientom pomoc pri znovuoživení prevádzky po COVID-e. Keďže všetci pracujeme kvôli

pandémii z domu, tak sme sa pustili do zmeny našej webovej stránky. Vytvorili sme webový Žurnál, v ktorom prinášame denne správy zo sveta hudby, filmu, podujatí. Tieto správy obsahujú bannerové reklamy, ktoré ponúkame našim klientom k rádiovým kampaniam grátis. Vstúpili sme tak aj na pole online reklamy ako doplnku k reklame v rádiu.

Aká je budúcnosť regionálnych rádii podľa vás?

Podľa môjho názoru, ak má štát záujem podporovať regionalitu a regióny, tak by regionálne rádiá a televízie mali spadať pod túto ochranu. Regionálne rádio pri súčasných zákonoch, ktoré podporujú hlavne veľké rádiá, nemá šancu prežiť z reklamy. Samosprávne kraje a mestské časti by mali nájsť cestu ku svojim občanom. Pre rádio platí: „Sme najbližšie k občanom“. To ako to funguje v praxi pri podporovaných rádiách samosprávou sme mohli vidieť teraz pri celoštátnom testovaní, kde rádiá v Trnave a Košiciach informovali ľudí naživo v teréne, kde sa môžu otestovať, kde je najmenej ľudí, a čo od ľudí samospráva očakáva. Dúfam, že Ministerstvo Kultúry SR tiež nájde model, ako zakomponovať regionálne rádiá do podpory regionálnej kultúry.

(pk)

Navštívte náš nový web

- Novinky zo sveta hudby, filmu a seriálov.
- Kultúrne a spoločenské podujatia, súťaže a akcie.
- Reklama, obchod, vysielanie a moderátori.

Akciová kampaň - volajte hneď!
+421 908 648 675

@radioviva.sk
www.radioviva.sk

MUDr. Vladimír Balogh:

„Akupunktúra je na Slovensku už dobrých 60 rokov.“

Kedy človeka niečo zabolí, tak väčšinou prvý, čo spraví je, že siahne po liekoch. Či už voľne dostupných, alebo tých na predpis. No čoraz väčšími sa do popredia dostávajú iné spôsoby liečby, vďaka ktorým by sme možno nemuseli po medikamentoch siahnuť tak často. Jednou z týchto metód je akupunktúra, ktorej sa väčšinu života profesijne venuje **MUDr. Vladimír Balogh**, prednosta Ústavu tradičnej čínskej medicíny a akupunktúry LF SZU. A tak sme ho oslovili, aby nám tento medicínsky odbor priblížil.

Na úvod asi upresníme, aká je vaša špecializácia?

Pôvodná ňou bola chirurgia, potom rehabilitácia a v spojitosti s ňou začala byť aj akupunktúra. Chirurgii som sa venoval iba päť rokov a potom som sa stal všeobecným lekárom. A vlastne ako všeobecný lekár som sa prvý raz v praxi stretol s akupunktúrou.

To znamená, že dovtedy ste o nej nevedeli?

Samozrejme, že už vtedy sme o nej vedeli, pretože v tom čase ešte žil náš

hlavný predstaviteľ akupunktúry, doc. MUDr. Jozef Šmirala, PhD. On mi v tomto smere otvoril oči a mne sa neskôr naskytla možnosť odísť pracovať na naše veľvyslanectvo do Číny. Tam som pobudol štyri roky a venoval som sa aj štúdiu akupunktúry. Keď som sa potom vrátil na Slovensko a absolvoval som potrebné skúšky, tak som sa akupunktúre venoval v rámci rehabilitácie. Postupne sme sa s mnohými odborníkmi v aplikácii akupunktúry na Slovensku veľmi aktívne rozbiehali. Až som nakoniec s niektorými kolegami zakotvil na Slovenskej zdravotníckej univerzite, kde máme svoje priestory dodnes.

Komu vďačíme za to, že sa z akupunktúry stal na Slovensku lekárske odbor?

Akupunktúra bola u nás schválená ako normálny klinický odbor v roku 1993. To bola zásluha práve nebohého docenta Šmiralu. Odvtedy sa pracuje na rozvoji a efektívneho využitia tohto odvetvia medicíny. Musím ale pripomenúť a zdôrazniť, že ho preto môžu vykonávať iba lekári, ktorí už majú atestáciu

z niektorého klinického odboru a v zmysle našej legislatívy absolvovali školenia, resp. vykonali aj atestačnú skúšku s predložením písomnej práce.

Tým

chcete naznačiť, že sa akupunktúre venujú aj ľudia bez lekárskeho vzdelania?

S tým máme najväčšie

vyštvudovať medicínu, mať atestáciu, absolvovať skúšky so špecializáciou na akupunktúru a až potom ju môže vykonávať

v praxi. Treba mať základy našej západnej medicíny, dobre ich ovládať a vedieť čo robiť. A následne liečbu s akupunktúrou prepájať.

žili aj dávivý reflex. Preukázali sme, že pacientom pri využití akupunktúry stačilo podávať menšie dávky anestetik, aby zvládli zákrok.

Bolo ale štandardné na začiatku deväťdesiatych rokov liečiť formou akupunktúry? Respektíve, už len zameriavať sa ako lekár na akupunktúru?

To u nás nebolo štandardné dlhé obdobie. Ale začiatky akupunktúry na Slovensku pritom siahajú dobrých šesťdesiat rokov späť. Rozhodne napomohlo, že akupunktúra sa vykonávala aj v bývalom ZSSR a v niektorých krajinách takzvaného východného bloku, i v samotnej ČLR (Čínskej ľudovej republike), kde sa získavali nielen argumenty, skúsenosti, ale i prax pre

našou liečbou zapojiť, aby sme eliminovali napríklad bolesť, urýchlili hojenie, zlepšili hybnosť a hlavne znížili potrebu užívania množstva liekov. A tým chránime zdravie pacienta.

Čo všetko dokážete liečiť?

Je to pomerne široká oblasť diagnóz pre našich špecialistov. Samozrejme, nevyliečime zlomeninu, ale aj pri zlomenine vieme eliminovať bolesť, opuchy či pomôcť s hojením a rehabilitáciou.

Žijeme v časoch koronových, pandemických. A tak, aké sú momentálne najväčšie plusy akupunktúry?

V rámci tradičnej čínskej medicíny vieme priamo zasiahnuť tie body, ktoré zvyšujú imunitu, obranyschopnosť organizmu. Toto je jedna z najväčších výhod akupunktúry. A keď napríklad vypukla táto pandémia, tak nám kole-

Zoznam oficiálnych odborných pracovísk Ústavu tradičnej čínskej medicíny a akupunktúry LF SZU:

- Liminig, s.r.o., NZZ, MUDr. A. Ondrejovičová, Mýtna 5, Bratislava 811 07
- Akupunktúra s.r.o., MUDr. R. Korman, Neslužská 457/12, Kysucké Nové Mesto 024 01
- PREMEDIKO, s.r.o., Centrum akupunktúry a preklinickej medicíny, NZZ, MUDr. J. Herdics, Mesačná 30, Komárno 945 01
- RE-GYN-A, s.r.o., NZZ, MUDr. D. Balková, Lermontova 3, Lučenec 984 01
- Súkromná ambulancia akupunktúra, ortopédia, EAV diagnostika, črevná sprcha, NZZ, MUDr. G. Petrovics, Mäsiarska 58, Košice 040 01
- Ambulancia akupunktúry, s.r.o., MUDr. D. Siveková, Súťažná 15, Bratislava 82108,
- Ambulancia akupunktúry, s.r.o., /Agel Clinic/ MUDr. Boris Ivanič, Jelačičova 8, Bratislava 82108
- MUDr. B. Bajteková, GynAc, s.r.o. Ambul. Akupunktúry, Nám. Slobody 951, 90841 Šaštín
- MUDr. J. Šmirala jr, Amb. akupunktúry a rehabilitácie, ZŠ Fedinova 9, dv.303, 304 Bratislava 85101

problémy, že nám sem chodia rôzni vyškolení akože akupunkturisti, ktorí síce absolvovali nejaké kurzy, alebo boli na školení v Prahe a kade - tade, lenže keď sa ich opýtate na odborné posúdenie zdravotného stavu, tak to nedokážu. Viete, oni môžu vedieť rozprávať o akupunktúre pútavo, poznajú jin a jang, ale to je tak všetko. Títo ľudia si jednoducho nemôžu dovoliť liečiť, keď nepoznajú medicínu. A najmä, títo šarlatáni si neuvedomujú, že svojím konaním porušujú zákon. Pretože zákon hovorí jasne – kto nemá odbornú spôsobilosť, ten porušuje zákon a môže byť trestne stíhaný. To znamená, že najskôr musí človek

Vráťme sa späť v čas. Aké boli vaše prvé praktické skúsenosti s akupunktúrou?

Ja som absolvoval atestáciu z rehabilitácie v roku 1987. V atestačnej práci som dokazoval, ako vieme akupunktúrou ušetriť peniaze na liečbe, pretože pacient nemusel užívať drahé lieky. Vtedy išlo o prezentáciu viacerých diagnóz v rámci FBLR. Potom som spolupracoval napríklad aj so stomatológmi, kde sme pacientom, ktorí mali strach z vyšetrenia a zo zákroku u zubára, využili príslušné akupunktúrne body s ukladňujúcim efektom. Tie vyvolali uvoľnenie a dokonca sme u nich zní-

našich akupunkturistov. Tam bola a je liečba akupunktúrou vo všeobecnosti vyhľadávaná a uznávaná dodnes, podobne ako u nás v týchto časoch.

Prejdime k praxi. Odporúčate ľuďom liečiť sa výlučne tradičnou čínskou medicínou alebo je dobré kombinovať ju?

Rozhodne je vhodné účelne kombinovať klasickú západnú medicínu a akupunktúru v prípadoch, kde hlavne pôsobieme na funkčné poruchy u pacienta. Ak má pacient závažné zdravotné problémy, tak tie musíme riešiť s kompetentnými odborníkmi lekárm. My sa vieme s

govia z Číny, s ktorými sme v kontakte, poslali manuál s návodmi, ako akupunktúrou liečiť koronavírus. Respektíve, čo robiť a akým spôsobom na toto ochorenie ísť.

Mimo tohto špecifického obdobia, ktoré zdravotné problémy riešite najbežnejšie?

Sú to alergie, problémy s pohybovým aparátom, problémy tráviaceho traktu, nedoslýchavosť a mnohé iné. Nezabúdajme, že akupunktúra má svojím pôsobením aj preventívne účinky.

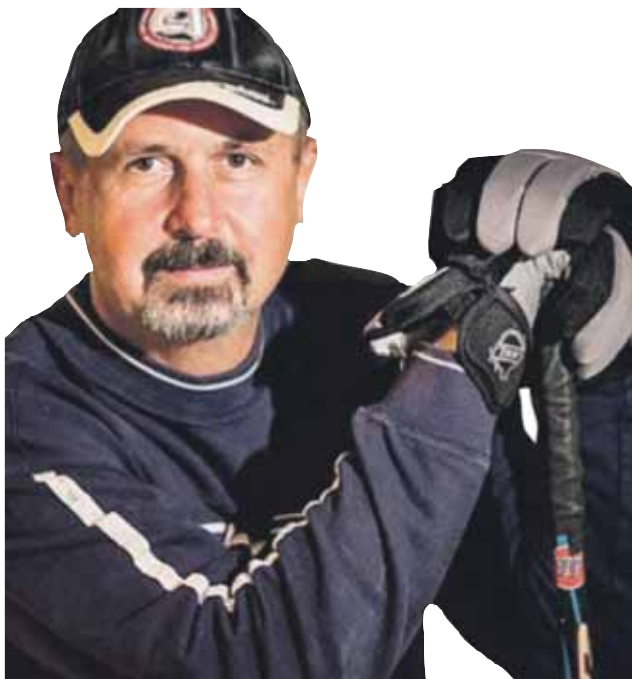
(Veronika Trojanová)

celý článok nájdete na bakurier.sk

Zdeno Cíger:

„Súčasným deťom chýba všestrannosť.“

vajú dobrý hokej. Jeden sa dostal napríklad do Švédska, za čo sme radi.

Po celý ten čas, odkedy akadémia vznikla, ste sa ale nevenovali výlučne jej. Trénovali ste aj inde...

Akadémia funguje deviaty rok, ale tí chlapci v nej musia aj niekde trénovať. Z každej vekovej kategórie máme len niekoľko hráčov a nemáme plné počty, teda nie sme ako klub, ktorý má každú kategóriu. No tí chlapci potrebujú hrať zápasy. Preto som sa potreboval s niekým spojiť, aby mohli hrať zápasy. Každý vďaka tomu mohol vo svojej vekovej kategórii hrať v minulosti za Trnavu, kde som trénoval. Teraz to prepojenie funguje so Slovanom.

V Slovane trénujete od augusta. Aj keď sú momentálne v platnosti rôzne obmedzenia spojené s pandemiou, tak mimo toho, kým nebol v platnosti obmedzený režim, boli ste a ste s presunom na Slovan spokojný?

Keď ponuka prišla, tak som

žité, čo sa týka logistiky. Aj keď to v Trnave fungovalo dobre, no Slovan je pre mňa predsa len prioritou. A momentálne to skvelo funguje, aj čo sa práve logistiky týka. Na Drieňovej ulici máme základňu a športové zázemie akadémie a do Slovanu to mám iba kúsok. Kým nás nezastavila pandémia, tak sme fungovali celkom dobre. Dobre sme sa rozbehli, no teraz trochu stagnujeme. Uvidíme, čo bude ďalej...

To znamená, že ak sa ku vám prihlásia noví hokejoví nadšenci, tak budú automaticky trénovať na Slovane?

Naši chalani, ktorí sú súčasťou akadémie, prešli pod licenciu Slovana. Takže môžu hrať za Slovan, kde ja trénujem dorasteneckú kategóriu.

V čom konkrétne bol najväčší problém s tréновaním v Trnave?

Logisticky to bolo veľmi náročné. Mal som dve deväťmiestne autá, pričom ja som vždy šoféroval jedno, aby sme chlapcov denne vozili do Trnavy na zápasy. Plus sme chodili hrať aj po celom Slovensku, takže to naozaj nebolo jednoduché. Ono je to náročné tak časovo, ako aj manažérsky. Nehovoriac o zodpoved-

nosti, keď denne vozíte deti mimo Bratislavu a späť. To ma vďaka Slovanu značne odbremenilo. Teraz je to tak, že ja prídem do akadémie z domu sám a deťká môžu ísť na tréningy na Slovan aj samé, pešo a po zápase sa vedľa samé vrátiť do akadémie. Zrazu je to úplne o niečom inom, ako cestovať do Trnavy a späť.

Čo by ste poradili rodičom, ktorí chcú mať doma malého hokejistu?

Veronika Trojanová
(foto archív ZC)

celý článok nájdete na bakurier.sk

Dokončenie zo str. 1)

Mali sme dobré vzťahy aj s Ministerstvom vnútra SR, ktoré nás podporovalo. A teraz sa to už vlastne spojilo. Už máme aj deti, ktorých rodičia nemajú finančné problémy.

Pri deťoch zo znevýhodnených pomerov to asi nebolo vždy iba o hokeji...

Snažili sme sa pracovať tak rodinne. Nebolo to iba o

dobrý hokej, tak to nás naplnia.

Kam ste sa možno za tých deväť rokov s akadémiou posunuli?

Teraz už sa naša akadémia trochu posúva iným smerom. Už sa snažíme hľadať naozaj aj hráčsku kvalitu.

Máte s odstupom času pocit, že sa vám podarilo vyprodukovať veľké talenty?

Ono sa to ťažko definuje,

hokeji, ale zamerali sme sa aj na výchovu tých detí. Bolo to aj o živote. Učiť ich samostatnosti, disciplíny, dochvilnosti. Samozrejme, že sa snažíme vychovať dobrých hokejistov. Ale pre mňa je dôležité aj to, aby sme ich naučili niečo viac, aby sme im dali niečo do života. Človeka teší, že tí chalani sa neľákajú a ešte, keď je ich aj na zápasoch vidieť, lebo hrajú

keďže my sme nikdy nepracovali s výberom z celého Slovenska, kde by sme hľadali tie najväčšie talenty. My sme sa naozaj sústredili na kategóriu sociálne slabších rodín a chceli sme im pomôcť naštartovať sa, aby tie deti vôbec niečo robili. Lebo v dnešnej dobe veľa detí nešportuje. Napriek tomu sa nám pri niektorých našich chlapcoch podarilo docieľiť to, že hrá-

do poslednej chvíle nevedel, či sa napokon dohodneme. Ale tým, že ponuka prišla aj od súčasných mládežníckych trénerov Slovana, aj od nového vedenia klubu, s ktorým máme dlhé roky dobrú spoluprácu, aj čo sa týka mojej akadémie, tak som ponuku privítal. Ako už zaznelo, posledné roky som popri mojej akadémii trénoval súbežne aj v Trnave a bolo to dosť zlo-

Stanislav Dančiak (+75)

"Mimozemšťan Alf" by mal dôvod na oslavu

Ak by sme mali menovať významné bratislavské osobnosti novodobej histórie, tak by sa medzi prvými menami ocitol rozhodne herec Stanislav Dančiak. Hrdý rodák z hlavného mesta, ktorý by v týchto dňoch oslávil 77 rokov. Žiaľ, dožiť sa ich nestihol, a tak si ho pripomeňme aspoň touto cestou.

Možno ste to vedeli a možno nie. No faktom je, že v Bratislave prežil Stanislav Dančiak drvivú väčšinu svojho života.

26. októbra roku 1942 sa narodil do rodiny kriminalistu. Už ako dieťa, počas návštevy ľudovej školy, účinkoval v Detskej dramatickej rozhlasovej skupine. Nadanie na herectvo mal jednoducho v génoch, a tak bolo prekvapivé, keď si následne za strednú školu vybral zdravotnícku, odbor zubný laborant. Našťastie rýchlo pochopil, akým smerom sa chce v budúcnosti uberať, a tak v ďalšom štúdiu pokračoval na Vysokej škole múzických umení.

Hlas, na ktorý sa nedá zabudnúť

Jeho prvý i posledný angažmán bol v Slovenskom národnom divadle, kde pôsobil najdlhšie a aj po tom, ako vo vyššom

veku pre
zdravotn
né

komplikácie spôsobené diabetesom stratil zrak. No pár rokov pôsobil aj v Divadle Nová scéna a zároveň patril medzi zakladajúcich členov Divadla Na Korze. Navyše, počas Nežnej revolúcie patril medzi zakladajúcich členov VPN (Verejnosť proti násiliu). Nám divákovi najviac utkvel v pamäti ako skvelý dabingový herec, ktorého preslávila najmä seriálová postavka z Melmaku – mimozemšťan Alf.

Nezabudnuteľné boli aj jeho minigrotesky s Mariánom Zedníkovičom

ako Lordom Nortonom a sluhom Jamesom. Okrem toho si tiež zahral vo viacerých filmoch a inscenáciách a najmä v desiatkach divadelných hier.

Srdcom bol Staromešťan

Pán Dančiak patril k divácky i kolegiálne veľmi obľúbeným hercom, keďže rád a celkom prirodzene ľudí vo svojom okolí zabával. A to svojím láskavým a pritom nenúteným humorom. Spolu s manželkou Darinou žil v centre Starého Mesta, v prízemnom byte starej mestskej budovy, neďaleko Divadla Nová scéna. Na sklonku života zápasil s podlomeným zdravím a stal sa nevidiacim. Medzi hereckých priateľov, ktorí ho chodili navštevovať aj keď už bol odkázaný na pomoc iných, patril napríklad Ferko Kovár. Ten mu z času na čas chodieval domov dokonca čítať knihy. Dodnes na svojho kamaráta spomína aj Milan Lasica, ktorý ho občasne navštevuje na Ondrejskom cintoríne, ktorý sa stal miestom jeho posledného odpocinku. Stanislav Dančiak nás navždy opustil dňa 4.8.2018.

(vt, foto internet)

Mademoiselle
de *M*argaux

L'inspiration chocolat

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk

